

การอบรม

หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เล่ม ๑

คู่มือฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ซึ่งควรค่าแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการอ่านเพื่อการสื่อสารทั้งในระดับของการอ่านออกไปจนถึงการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการอ่านและการวิเคราะห์งานเขียนประเภทต่าง ๆ จากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างรู้เท่าทัน และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ สามารถมีส่วนร่วมและเป็นสมาชิกในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์และนำไปสู่การขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของตนเอง ของชุมชน ของประเทศ และของโลกโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับในปีการศึกษา ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ นี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการ “โครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ขึ้น โดยจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรแกนนำด้านการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำในการทำหน้าที่พัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียน ทั้งนี้เอกสาร “การฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” นี้ ได้จัดทำเป็น ๓ เล่ม คือ ๑) คู่มือฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๒) แบบฝึกหัดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับครูผู้สอน) และ ๓) แบบฝึกหัดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับนักเรียน) หวังว่าเอกสารดังกล่าวนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่กรุณามอบข้อสอบสำหรับนำมาใช้ประกอบการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง และคณะผู้จัดทำทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้เอกสารชุดนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ และขอเป็นกำลังใจให้ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนทุกท่านในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

	หน้า
โครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๑
การอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๔
การอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	๖
การจัดกิจกรรมการอบรม : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	๒๘
การจัดกิจกรรมการอบรม : การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	๔๑
การจัดกิจกรรมอบรม : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๕๔
การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๖๖
ภาคผนวก	๗๗
ภาคผนวก ก เฉลยกิจกรรม	๗๗
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๘๓
คณะผู้จัดทำ	๘๕

โครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักการและเหตุผล

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะการอ่านช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ และความคิด บุคคลที่มีสมรรถนะการอ่านอย่างแท้จริงย่อมสามารถนำประสบการณ์ ความรู้และความคิดไปใช้ ประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านและการวิเคราะห์งานเขียนประเภทต่าง ๆ จากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียน การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคตแล้ว ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ทุก ๆ คน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างรู้เท่าทัน และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ สามารถมีส่วนร่วมและเป็นสมาชิกในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ แต่พบว่าจากผลการทดสอบต่าง ๆ อาทิ การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่ายังมีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีผลการประเมินการรู้เรื่องการอ่านอยู่ในระดับปรับปรุง สำหรับการประเมินระดับนานาชาติ คือ การประเมินความฉลาดรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ของนักเรียนไทยในโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment) พบว่า สมรรถนะความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศ OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*)

ด้วยความสำคัญของการอ่านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดการประชุม อาจารย์มหาวิทยาลัยในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยจากทุกภูมิภาค และนักวิชาการศึกษา เพื่อรับฟัง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่าน ซึ่งผลการประชุมได้ข้อสรุปว่า ควรมีการพัฒนาสมรรถนะ การอ่านให้กับผู้เรียน โดยนำข้อสอบมาตรฐานได้รับการเผยแพร่และนำมาเพิ่มเติมเทคนิคการอ่านเพื่อหาคำตอบ ของข้อสอบดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคนิคการอ่าน ทั้งการอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อวิเคราะห์ รวมไปถึงการนำความรู้จากการอ่านไปใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในการเรียนและการทำข้อสอบที่เกี่ยวข้องในด้านการอ่านต่อไป ด้วยเหตุนี้ สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ขึ้น โดยมีการดำเนินงาน คือ การอบรมพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กับบุคลากรแกนนำ ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในทุกภูมิภาค ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบงานภาษาไทย และครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากนั้นจะเป็นการดำเนินการขับเคลื่อนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการอ่านให้กับผู้เรียนต่อไป โดยการขับเคลื่อน ดังกล่าวจะเป็นการให้ครูผู้สอนนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสมรรถนะการอ่านขั้นสูงไปใช้เป็นแนวทางในการจัด การเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือนอกเวลาเรียนให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของตนเอง ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะด้านการอ่านสำหรับการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น รวมทั้งยังรวมไปถึงการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้เรียนในการประเมินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านการอ่านต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้กับศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการดำเนินงานโครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับการนำไปขยายผลให้กับครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัด

๒. เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

การดำเนินงาน

๓.๑ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยจากสถาบันอุดมศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทย และนักวิชาการศึกษา จัดทำชุดฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้กับคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยและสำนักที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกภูมิภาค ด้วยการอบรมผ่านระบบการสื่อสารสองทาง (Video Conference) ในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กับศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับให้เป็นวิทยากรแกนนำในการขยายผลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้วยการอบรมผ่านระบบการสื่อสารสองทาง (Video Conference) โดยจัดการอบรมจำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในภาคเหนือและภาคกลาง รวมจำนวน ๒๕๖ คน

ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ กันยายน ๒๕๖๔ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ รวมจำนวน ๒๓๔ คน

ทั้งนี้ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับให้เป็นวิทยากรแกนนำในการขยายผลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถศึกษาวิถีทัศน์การพัฒนาสมรรถนะการอ่านตาม QR Code เทคนิคการพัฒนาสมรรถนะการอ่าน เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานเบื้องต้นก่อนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยความร่วมมือกับเครือข่ายอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการนิเทศ กำกับ และติดตามการดำเนินงานโครงการ (ลิงก์วิดีโอ เรื่อง เทคนิคการพัฒนาสมรรถนะการอ่าน โดย นางสาวดวงใจ บุญยะภาส และนายเสกสันต์ ผลวัฒน์)

<https://www.youtube.com/watch?v=LorZSC-iCiM>

๓.๒ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยความร่วมมือกับเครือข่ายอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กับครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และช่วยเหลือติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับ จากการอบรมพัฒนาไปสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านขั้นสูงให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตต่อไป

ผู้รับผิดชอบ

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

การอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ มีเอกสารประกอบการอบรม ได้แก่ ๑) คู่มือฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๒) แบบฝึกหัดความคิดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับครูผู้สอน) และ ๓) แบบฝึกหัดความคิดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับนักเรียน) โดยเล่มที่ ๑ คู่มือฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของโครงการ โครงสร้างเนื้อหาการฝึกอบรม เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม แนวทางการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เล่มที่ ๒ แบบฝึกหัดความคิดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับครูผู้สอน) ประกอบด้วยข้อสอบมาตรฐานที่ได้รับการเผยแพร่พร้อมเฉลยและคำอธิบายการเฉลยในแต่ละข้อ และเล่มที่ ๓ แบบฝึกหัดความคิดสำหรับพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับนักเรียน) ประกอบด้วยข้อสอบมาตรฐานที่ได้รับการเผยแพร่สำหรับนักเรียนใช้ในการฝึก

ทั้งนี้ หลังจากการอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งจากระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้านสมรรถนะการอ่านด้วยชุดฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
๒. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้านการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
๓. เพื่อนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้านการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

การดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล ซึ่งทักษะด้านการอ่านเป็นหนึ่งในสมรรถนะการสื่อสารดังกล่าวที่ควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำชุดฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องให้ถูกต้อง โดยบูรณาการความรู้ ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการอ่านขั้นสูงให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการทำชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง จัดทำขึ้นโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะทำงาน ได้แก่ อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย และนักวิชาการการศึกษา เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวทางการจัดทำ

เนื้อหาการฝึกอบรม แนวทางการจัดการเรียนรู้ รวมถึงแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งถอดบทเรียนจากประสบการณ์การสอน เทคนิคและวิธีการของผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียน โดยมีการจัดประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมอาคาร สพฐ.๓ ชั้น ๕ กระทรวงศึกษาธิการ และครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๙ มีนาคม ถึง ๒ เมษายน ๒๕๖๔ ณ โรงแรมบางกอกกษุณา กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
๒. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยสามารถแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
๓. ครูผู้สอนภาษาไทยสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของผู้เรียนได้
๔. ผู้เรียนมีสมรรถนะการอ่านขั้นสูงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

โครงสร้างเนื้อหาการอบรม

แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	จำนวน ชั่วโมง
๑. การอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	๖
๒. การจัดกิจกรรมอบรม : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น ๒.๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ๒.๒ การหาคำสำคัญ (Key Words) ๒.๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ ๒.๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ ๒.๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ๒.๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน	๖
๓. การจัดกิจกรรมอบรม : การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น ๓.๑ สร้างความสนุกสนาน ๓.๒ อ่านเรื่องให้จบ ค้นพบ 5W1H ๓.๓ เพิ่มเคล็ดลับหาคำสำคัญ ๓.๔ แข่งขันเรียงถ้อยร้อยใจความ ๓.๕ จับใจความในบทอ่านที่หลากหลาย ๓.๖ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC	๔
๔. การจัดกิจกรรมอบรม : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๔
๕. การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๔

การจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถรับสารผ่านการอ่านหรือการฟังได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตรงประเด็น นอกจากนี้การจับใจความสำคัญได้อย่างแม่นยำยังช่วยให้ผู้รับสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาขั้นสูงยิ่งขึ้น กล่าวคือ สามารถนำใจความสำคัญจากสิ่งที่ได้อ่านหรือสิ่งที่ได้ฟังมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจับใจความสำคัญจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรศึกษาและหมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการทำงานอื่น ๆ ต่อไป

๑. ลักษณะของข้อความในแต่ละย่อหน้า

ธรรมชาติของการเขียนนั้น การนำเสนอความคิดหรือความรู้ในงานเขียนมักปรากฏในรูปแบบย่อหน้าหลายย่อหน้าที่มีเนื้อความต่อเนื่องกัน ผู้เรียนจึงควรทราบก่อนว่า ในหนึ่งย่อหน้านั้นมีองค์ประกอบลักษณะใดบ้างเพื่อจะช่วยให้ค้นหาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าได้ง่ายขึ้น

ในย่อหน้าหนึ่งนั้นจะมีลักษณะข้อความที่แตกต่างกัน อาจแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญ

๑.๑ ใจความสำคัญหรือความคิดหลัก (main idea) คือ ข้อความที่เป็นแก่นของเนื้อหาที่มีสาระครอบคลุมเนื้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหรือในเรื่องนั้น ๆ ใจความสำคัญนี้อาจปรากฏเป็นประโยค เรียกว่า ประโยคใจความสำคัญ สามารถเห็นได้ชัดเจนที่ต้นย่อหน้า หรือท้ายย่อหน้า หรือกลางย่อหน้า หรือปรากฏที่ต้นและท้ายย่อหน้า หรืออาจไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญให้เห็นชัดเจนแต่แฝงอยู่ในเนื้อความ

๑.๒ ส่วนขยายใจความสำคัญหรือผลความ อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๒.๑ ใจความรองหรือความคิดรอง (major supporting details) คือ ข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือสนับสนุนใจความสำคัญเพื่อให้เกิดความกระจ่าง ทำให้เกิดความสมเหตุสมผล ทำให้ใจความสำคัญชัดเจนขึ้น

๑.๒.๒ รายละเอียด (minor supporting details) คือ ข้อความที่เป็นส่วนขยายใจความรองหรือใจความสำคัญให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รายละเอียดนั้นอาจเป็นการยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ สถิติตัวเลข การอ้างอิงคำกล่าวของบุคคล และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เสริมความเข้ามา

ตัวอย่าง

(๑) คนไทยมีความเชื่อว่าคนเราจะฝันได้ด้วยสาเหตุใหญ่ ๔ ประการ (๒) สาเหตุฝันประการแรก คือ บุพนิมิต (๓) หมายถึง ฝันที่เชื่อกันว่าเป็นลางบอกเหตุที่จะเกิดต่อไปข้างหน้าแก่ตัวผู้ฝันเองหรือคนใกล้ชิดทั้งเหตุดีและเหตุร้าย (๔) สาเหตุฝันประการที่สองเรียกว่า จิตนิวรรณ์ (๕) หมายถึง การเกิดฝันด้วยใจมีกังวลเป็นห่วงผูกพันกับบุคคลหรือกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (๖) เช่น นักเรียนกังวลเกี่ยวกับการสอบ ก็อาจฝันว่าสอบตกหรือไปสอบไม่ทัน หากกังวลเกี่ยวกับการเดินทางก็อาจฝันว่าตกรถ (๗) สาเหตุฝันประการต่อมา คือ เทพสังหรณ์ (๘) ซึ่งอาจเป็นเทวดาบอกเหตุหรือเทวดามาตลใจให้ฝัน มีทั้งที่เทวดามาเข้าฝันบอกกันตรง ๆ และบอกเป็นนัย ๆ ให้คิดว่าควรหรือไม่ควรทำอะไร (๙) สาเหตุฝันประการสุดท้าย คือ ธาตุโขม (๑๐) เป็นการเกิดฝันขึ้น ด้วยความผิดปกติของธาตุทั้งสี่ในร่างกายไม่อยู่ในสภาวะสมดุลหรือเกิดอาการเจ็บป่วยขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้น ใจความสำคัญของย่อหน้านี้คือ ประโยคหมายเลข (๑) “คนไทยมีความเชื่อว่าคนเราจะฝันได้ด้วยสาเหตุใหญ่ ๔ ประการ” เนื่องจากครอบคลุมสาระทั้งหมดของย่อหน้า จึงเป็นแก่นของเรื่อง ประโยคหมายเลข (๒) (๔) (๗) และ (๙) คือ ใจความรอง ซึ่งเป็นข้อความที่ขยายแสดงรายละเอียดของสาเหตุที่ทำให้เกิดความฝันตามความเชื่อแบบไทยสังเกตจากการใช้คำว่า “สาเหตุฝันประการแรก” “สาเหตุฝันประการที่สอง” “สาเหตุฝันประการต่อมา” และ “สาเหตุฝันประการสุดท้าย” เสริมความให้ประโยคหมายเลข (๑) ชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น

ส่วนประโยคหมายเลข (๓) คือ รายละเอียดที่ขยายใจความรองประโยคหมายเลข (๒) สังเกตจากการใช้คำว่า “หมายถึง” ประโยคหมายเลข (๕) และ (๖) คือ รายละเอียดและตัวอย่างที่ขยายใจความรองประโยคหมายเลข (๔) สังเกตจากการใช้คำว่า “หมายถึง” และ “เช่น” ประโยคหมายเลข (๘) คือ รายละเอียดที่ขยายใจความรองประโยคหมายเลข (๗) สังเกตจากการใช้คำว่า “ซึ่ง” และประโยคหมายเลข (๑๐) คือ รายละเอียดที่ขยายใจความรองประโยคหมายเลข (๙)

แบบฝึกหัด

(๑) มีเหตุผลหลายประการที่ทำให้ฉันชอบล่างูหางกระดิ่ง (๒) ประการแรกคือเป็นสิ่งที่ท้าทาย น่าตื่นเต้น และมีความเสี่ยงสูง (๓) ประการที่สองเป็นการล่าสัตว์ที่ไม่มีฤดูกาล (๔) เราสามารถล่างูชนิดนี้ได้ตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิจนฤดูใบไม้ร่วง (๕) นอกจากนั้นยังเป็นสิ่งท้าทายให้เราได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยของมัน และรู้วิธีที่จะเอาชนะมัน (๖) มันจะซ่อนตัวลึกกลับมีความระมัดระวังและเล่ห์กลมากจนทำให้จับมันได้ยาก ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องเรียนรู้ว่าทำอย่างไร เราจึงจะจับมันได้ (๗) เหตุผลประการสุดท้ายเราสามารถที่จะช่วยลดจำนวนซึ่งเป็นสัตว์ที่อันตรายลงไปได้

(ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์, ๒๕๕๖, น.๔๘)

ใจความสำคัญ	คือ ประโยคหมายเลข _____
ใจความรอง	คือ ประโยคหมายเลข _____
รายละเอียด	คือ ประโยคหมายเลข _____

๒. วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่านหนังสือและเป็นหัวใจของการอ่าน (ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล, ๒๕๖๑, น.๗๖) เพราะถ้าจับใจความสำคัญไม่ได้ก็ย่อมไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน หากต้องใช้ประโยชน์จากการอ่านนั้นก็ต้องกลับมาอ่านกันใหม่ ทำให้เสียเวลา การอ่านจับใจความสำคัญมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๒.๑ อ่านเรื่องเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด

ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องที่จับใจความสำคัญตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อทำความเข้าใจและได้ภาพรวมของเนื้อหาของเรื่องที่อ่านอย่างคร่าว ๆ โดยในขณะที่อ่านควรตั้งคำถามและพิจารณาว่าผู้เขียนกำลังสื่อเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน ด้วยเหตุผลใด และอย่างไร หากเรื่องนั้นมีชื่อเรื่องก็ให้พิจารณาตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะโดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะสอดคล้องกับใจความสำคัญหรือความคิดหลัก หรือช่วยแสดงให้เห็นถึงจุดสนใจของเรื่อง

๒.๒ พิจารณาคำสำคัญ* (key words) ของเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า

คำสำคัญ (key words) เป็นคำที่กำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ใจความสำคัญหรือความคิดหลักของเรื่องที่อ่าน ในแต่ละย่อหน้านั้นอาจมีคำสำคัญมากกว่าหนึ่งคำ แต่เมื่อนำคำเหล่านั้นมาเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นก็สามารถทราบถึงใจความสำคัญหรือความคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้

ลักษณะของคำสำคัญ

ธรรมชาติของการเขียนนั้น ผู้เขียนมิได้มีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของคำสำคัญ ผู้อ่านสามารถจะสังเกตคำสำคัญได้โดยอาศัยหลัก ดังนี้

- (๑) เป็นคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนเหมือนกัน สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ
- (๒) เป็นคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ

ตัวอย่าง

สิ่งที่ชาวเรือถือกันมากก็คือ “หัวเรือ” นับถือกันว่าเป็นที่แม่ย่านางอยู่ พวกแม่ค้าที่ใช้เรือเป็นพาหนะบรรทุกของและอยู่อาศัย ไม่ว่าจะเป็นเรือเล็กหรือใหญ่ มักไม่ยอมให้ใครเหยียบหัวเรือ แม้จะข้ามก็ยังไม่ยอมให้ข้าม เจ้าของเรือบางคนเคร่งมากจะจูดรูปบูชาทั้งเช้าและเย็น ที่หัวเรือบางลำมีแผ่นทองเหลืองหุ้มอย่างสวยงาม และมีช่องทองเหลืองเล็ก ๆ ติดไว้ที่ทวนหัวเรือสำหรับปักธูป บางทีก็มีพวงมาลัยคล้องหัวเรือที่เคร่งมาก ๆ ถึงกับจัดอาหารเช่นทุกเช้าก็มี

(ส.พลายน้อย, ๒๕๖๐, น.๗๘)

จากย่อหน้าข้างต้น คำสำคัญลักษณะที่ ๑ ที่เขียนเหมือนกัน สื่อความหมายเหมือนกันปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบในย่อหน้า คือ คำว่า “หัวเรือ”

ส่วนคำสำคัญลักษณะที่ ๒ ที่เขียนต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบในย่อหน้านั้น อาจพิจารณาร่วมกับการอ่านแล้วตั้งคำถามว่าผู้เขียนกำลังสื่อเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน ด้วยเหตุผลใด และอย่างไร ดังนี้

*ตำราบางเล่มใช้ว่า “คำกุญแจ” “คำหลัก” หรือ “คำไข”

ย่อหน้านี้สื่อเรื่องของใคร จะพบคำที่เขียนต่างกันที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ๓ คำ คือ คำว่า “ชาวเรือ” “พวกแม่ค้าที่ใช้เรือ” และ “เจ้าของเรือ” แม้คำทั้ง ๓ คำจะเขียนต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกันถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรือ เมื่อพิจารณาแล้ว คำที่สื่อความหมายครอบคลุมย่อหน้าก็คือ คำว่า “ชาวเรือ”

ย่อหน้านี้สื่อเรื่องของ “ชาวเรือ” ทำอะไร จะพบข้อความที่แสดงถึงการกระทำของชาวเรือที่แตกต่างกัน เช่น “มักไม่ยอมให้ใครเหยียบหัวเรือ แม้จะข้ามก็ยังไม่ยอมให้ข้าม” “เครื่องมากจะจุดธูปบูชาทั้งเช้าและเย็น” “ที่เครื่องมาก ๆ ถึงกับจัดอาหารเช่นทุกเช้า” แต่การกระทำดังกล่าวนี้ต่างสื่อความหมายร่วมกันแสดงให้เห็นว่า ชาวเรือ “นับถือ” หรือ “ถือ” หัวเรือ นอกจากนี้จากการกระทำหลาย ๆ อย่างดังกล่าว ยังแสดงให้เห็นถึงการนับถือหัวเรือของชาวเรือที่มีมากด้วย

จากคำสำคัญที่ได้ สามารถสรุปใจความสำคัญของย่อหน้าได้ว่า “ชาวเรือนับถือหัวเรือมาก” ซึ่งสื่อความหมายเหมือนกับประโยคแรกของย่อหน้าที่ว่า “สิ่งที่ชาวเรือถือกันมากก็คือ ‘หัวเรือ’”

แบบฝึกหัด

๑. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

คำพูดของพ่อแม่อาจทำให้ลูกเกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน และทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น พ่อแม่รักและเป็นห่วงลูกเรื่องการทำการบ้าน หรือการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ แต่ถ้าคำพูดของพ่อแม่เป็นไปในลักษณะพร่ำบ่น ลูกอาจเข้าใจผิดคิดว่าพ่อแม่เคียดแค้นและก้าวร้าวชีวิตส่วนตัวมากเกินไป จึงต้องมีการอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ลูกจะได้เข้าใจว่าพ่อแม่หวังดีต่อตน

๑) หน้าที่ของลูกที่ดี	๒) การอบรมสั่งสอนลูก	๓) โลกส่วนตัวของเด็ก
๔) ความหวังดีของพ่อแม่	๕) การสื่อสารในครอบครัว	

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ย่อหน้านี้มีคำสำคัญ ๔ คำ คือ “คำพูด” “พ่อแม่” “ลูก” และ “ความเข้าใจ” คำสำคัญคำที่ ๑ “คำพูด” ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบในย่อหน้าทั้งลักษณะที่ ๑ คือ “คำพูด” ๒ ครั้ง และลักษณะที่ ๒ คือ “พร่ำบ่น” และ “การอธิบาย” ที่สื่อความหมายถึง “คำพูด”

ส่วนคำสำคัญคำที่ ๒ “พ่อแม่” คำที่ ๓ “ลูก” และคำที่ ๔ “ความเข้าใจ” ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบในย่อหน้าเฉพาะลักษณะที่ ๑ คือ “พ่อแม่” ๕ ครั้ง “ลูก” ๓ ครั้ง และ “ความเข้าใจ” (หรือ “เข้าใจ”) ๓ ครั้ง

คำพูดของพ่อแม่อาจทำให้ลูกเกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน และทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น พ่อแม่รัก และเป็นห่วงลูกเรื่องการทำการบ้าน หรือการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ แต่ถ้าคำพูดของพ่อแม่เป็นไปในลักษณะพร่ำบ่น ลูกอาจเข้าใจผิดคิดว่าพ่อแม่เคียดแค้นและก้าวร้าวชีวิตส่วนตัวมากเกินไป จึงต้องมีการอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ลูกจะได้เข้าใจว่าพ่อแม่หวังดีต่อตน

จากคำสำคัญที่ได้ ประเด็นสำคัญของย่อหน้าจึงตรงกับตัวเลือกที่ ๕) การสื่อสารในครอบครัว เพราะคำว่า “การสื่อสาร” สื่อความหมายครอบคลุมคำสำคัญ “คำพูด” “พร่ำบ่น” และ “การอธิบาย” ที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญ “ความเข้าใจ” เพราะในกระบวนการสื่อสารจะทำให้เกิดผลหรือปฏิกิริยาตอบสนอง ซึ่งหมายถึง ปฏิกิริยาของผู้รับสารอันเป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการรับรู้ความหมายของสารที่ส่งมาให้ ตรงกับคำว่า “ความเข้าใจ” หรือ “เข้าใจ” ส่วนคำว่า “ครอบครัว” สื่อความหมายครอบคลุมคำสำคัญ “พ่อแม่” และ “ลูก”

ส่วนตัวเลือก ๑), ๒), และ ๔) จะมีคำสำคัญไม่ครบ และตัวเลือก ๓) คำที่ใช้ไม่ปรากฏในย่อหน้าจึงไม่ถูกต้อง

๒. ข้อใดเป็นจุดเด่นของผลฟักข้าวในข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

หากนำผลสุกของฟักข้าวมาผ่า จะพบไส้ในซึ่งเป็นเยื่อหุ้มเมล็ดเหมือนวุ้นสีแดงสด จากการศึกษาพบว่า เยื่อหุ้มเมล็ดนี้มีสารต้านอนุมูลอิสระในปริมาณที่สูงมาก กล่าวคือ มีไลโคปีนสูงกว่ามะเขือเทศ ๑๒ เท่า และมีเบตาแคโรทีนมากกว่าแครอทถึง ๑๐ เท่า ด้วยปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระในเยื่อหุ้มเมล็ด จึงมีการนำผลฟักข้าวมาใช้ประโยชน์โดยแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสรรพคุณโดดเด่น มีผู้ตั้งสมญานามผักพื้นบ้านชนิดนี้ว่า “ผลไม้จากสวรรค์”

๑) ชื่อ

๒) สีสดใส

๓) ชนิดของพืช

๔) สารภายในผล

๕) ผลิตภัณฑ์แปรรูป

๓. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเครื่องซักผ้าในข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

เครื่องซักผ้ามีทั้งชนิดฝาด้านบนและฝาด้านหน้า เมื่อใช้เครื่องซักผ้าแล้วจะมีความเปียกชื้นภายในเครื่อง การปิดฝาไว้จึงไม่เป็นผลดีต่อการระบายความชื้นที่หลงเหลืออยู่ และมีโอกาสเกิดเชื้อราที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ นอกจากนี้ถังซักผ้าที่ใช้ไปนาน ๆ จะมีคราบตะกอนเกาะติดอยู่ ในคราบตะกอนนี้เป็นแหล่งที่เชื้อราขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเป็นเช่นนี้จึงควรเปิดฝาเครื่องซักผ้าไว้หลังใช้งาน

๑) วิธีใช้

๒) จุดอ่อน

๓) ประเภท

๔) วิธียืดอายุการใช้งาน

๕) การดูแลรักษาไม่ให้เกิดเชื้อรา

๔. อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม (O-NET ม.๓)

คลองแสนแสบเป็นคลองขุดใหม่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ใช้เวลาในการขุด ๓ ปี คือ ระหว่าง พ.ศ.๒๓๘๐ - ๒๓๘๓ คลองแสนแสบเริ่มขุดตั้งแต่บริเวณคลองบางลำพูกับคลองโอ่งอ่าง บรรจบกันมาถึงวังสระปทุม ผ่านเขตหนองจอก ถึงตำบลบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วเชื่อมต่อกับคลองบางขนากเพื่อออกสู่มแม่น้ำบางปะกง

การขุดคลองแสนแสบมีคุณค่าด้านใดอย่างชัดเจนตามข้อความข้างต้น

๑) การอนุรักษ์

๒) การเลี้ยงชีพ

๓) การคมนาคม

๔) การท่องเที่ยว

๒.๓ ตัดส่วนขยายใจความสำคัญทิ้ง

ธรรมชาติของการเขียนนั้น การนำเสนอความคิดหรือความรู้ในงานเขียน ผู้เขียนไม่ได้เสนอแต่ใจความสำคัญออกมาอย่างตรงไปตรงมา กล่าวคือ ผู้เขียนไม่ได้กล่าวตรง ๆ ว่า เรื่องที่เขียนนั้นมีใจความสำคัญอย่างไร แต่จะถูกห่อหุ้มด้วยบริบท^๒ ซึ่งในโครงสร้างของการเขียนก็คือ การขยายความ อาจแสดงอยู่ในลักษณะการให้คำจำกัดความ การอธิบายให้รายละเอียด การให้เหตุผล การยกตัวอย่าง หรือการเปรียบเทียบก็ได้ ดังนั้นหน้าที่ของผู้อ่านก็คือ ต้องแยกใจความสำคัญออกจากข้อความที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญออกมาให้ได้

ลักษณะการขยายความ

๒.๓.๑ การให้คำจำกัดความ การขยายความลักษณะนี้เป็นการอธิบายความหมายของคำหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการอธิบายขอบเขตของความหมายของเรื่องด้วย การขยายความลักษณะนี้อาจจะมีการยกตัวอย่างประกอบด้วย

๒.๓.๒ การอธิบายให้รายละเอียด การขยายความลักษณะนี้จะใช้เมื่อต้องการแจกแจงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อธิบายลักษณะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือแสดงขั้นตอน กระบวนการ บรรยายเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจะขยายโดยอธิบายให้รายละเอียด หรืออธิบายให้รายละเอียดพร้อมยกตัวอย่างก็ได้

การอธิบายให้รายละเอียดนี้นิยมใช้คำเชื่อม “คือ” “กล่าวคือ” เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าข้อความที่อยู่หลังคำเชื่อมดังกล่าวเป็นการอธิบายให้รายละเอียด

๒.๓.๓ การให้เหตุผล การขยายความลักษณะนี้ใช้เขียนให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม การขยายความด้วยวิธีนี้ได้หลายวิธี อาจเสนอความคิดที่เป็นข้อสรุปและตามด้วยข้อสนับสนุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุผลหรือหลักฐานโดยการยกตัวอย่าง หรือเสนอผลลัพธ์เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักแล้วตามด้วยสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลนั้น

การขยายความด้วยการให้เหตุผลนี้มักจะปรากฏการใช้คำเชื่อมแสดงเหตุผล “จึง” และ “เพราะ” ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างคือ เหตุ + “จึง” + ผล และ ผล + “เพราะ” + เหตุ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ คือ ส่วนที่แสดงผล

๒.๓.๔ การยกตัวอย่าง การขยายความลักษณะนี้มักจะใช้ร่วมกับวิธีอื่น เช่น การให้คำจำกัดความ การอธิบายให้รายละเอียด หรือจะใช้วิธีการยกตัวอย่างแต่เพียงอย่างเดียวโดยการยกตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง แล้วจึงสรุปท้ายย่อหน้าด้วยประโยคใจความสำคัญ

การยกตัวอย่างนี้นิยมใช้คำเชื่อม “เช่น” “ได้แก่” เพื่อแสดงให้เห็นว่า ข้อความที่อยู่หลังคำเชื่อมดังกล่าวเป็นการยกตัวอย่าง

๒.๓.๕ การเปรียบเทียบ การขยายความลักษณะนี้จะใช้เขียนเพื่อเปรียบเทียบในลักษณะข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ โดยอาจมีจุดมุ่งหมายเปรียบเทียบความเหมือนกันหรือความแตกต่างกัน โดยกำหนดประเด็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันว่ามีอะไรบ้าง แล้วจึงเปรียบเทียบไปที่ละประเด็น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่ยกมาเปรียบเทียบได้ชัดเจนในด้านความเหมือนกันหรือความแตกต่างกัน หรืออาจใช้การยกเรื่องราวเป็นอุทาหรณ์ขึ้นมาก่อนแล้วจึงสรุปประเด็นความคิดสำคัญที่จะเสนอ หรือการเขียนอุปมาเปรียบเทียบสิ่งที่มีคุณสมบัติอย่างเดียวกันเพื่อให้ความคิดสำคัญชัดเจนขึ้น

การขยายความด้วยการเปรียบเทียบนี้จะมีลักษณะโครงสร้างคือ ตัวตั้ง + คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบ + ตัวเปรียบ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ คือ ส่วนที่แสดงตัวตั้ง

^๒บริบท คือ คำ ข้อความ หรือสถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือของถ้อยคำ

ตัวอย่าง

พระราชวัง หมายถึง วังของพระมหากษัตริย์ มีระดับความสำคัญรองจากพระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ตามขัตติยราชประเพณีมาแต่โบราณ การเรียกกันว่าพระราชวังได้นั้น พระมหากษัตริย์จะทรงประกาศพระบรมราชโองการสถาปนาวังขึ้นเป็น พระราชวัง จึงจะจัดเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ได้ เช่น พระราชวังดุสิต เมื่อแรกสร้างพระราชทานชื่อว่า สวนดุสิต ต่อมาจึงประกาศยกขึ้นเป็นพระราชวังดุสิต ส่วนพระตำหนักจิตรลดารโหฐานซึ่งเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ เป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังดุสิตเรียกว่า พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตไม่เรียกว่าพระราชวังจิตรลดา ราษฎรทั่วไปเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า สวนจิตรลดา (รัตนา ฤชาฤทธิ, ๒๕๔๖, น.๑๗๒)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาคำสำคัญจะพบว่า มี ๑ คำ คือ คำว่า “พระราชวัง” จากนั้นจึงพิจารณาตัดส่วนขยายใจความสำคัญที่ปรากฏ ดังนี้

(๑) “พระราชวัง หมายถึง วังของพระมหากษัตริย์” เพราะเป็นการให้คำจำกัดความของคำว่า “พระราชวัง” ซึ่งเป็นคำสำคัญของย่อหน้านี้

(๒) “มีระดับความสำคัญรองจากพระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ตามขัตติยราชประเพณีมาแต่โบราณ” เพราะเป็นการอธิบายให้รายละเอียดของคำว่า “พระราชวัง” ซึ่งเป็นคำสำคัญของย่อหน้านี้

(๓) “เช่น พระราชวังดุสิต เมื่อแรกสร้างพระราชทานชื่อว่า สวนดุสิต ต่อมาจึงประกาศยกขึ้นเป็นพระราชวังดุสิต ส่วนพระตำหนักจิตรลดารโหฐานซึ่งเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ เป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังดุสิตเรียกว่า พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตไม่เรียกว่าพระราชวังจิตรลดา ราษฎรทั่วไปเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่าสวนจิตรลดา” เพราะเป็นการยกตัวอย่างเพื่อช่วยให้คำว่า “พระราชวัง” ซึ่งเป็นคำสำคัญของย่อหน้านี้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เมื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญข้างต้นแล้ว จะพบว่าย่อนหน้านี้มีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “ข้อกำหนดการเป็นพระราชวัง” โดยปรากฏเป็นประโยคใจความสำคัญชัดเจนที่กลางย่อหน้าว่า “การเรียกกันว่าพระราชวังได้นั้น พระมหากษัตริย์จะทรงประกาศพระบรมราชโองการสถาปนาวังขึ้นเป็นพระราชวัง จึงจะจัดเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ได้”

แบบฝึกหัด

๕. ข้อความต่อไปนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ (O-NET ม.๖)

แอปเปิ้ลเป็นผลไม้ที่เหมาะกับคนที่ต้องการลดน้ำหนักหรือลดความอ้วน การกินแอปเปิ้ลควรกินทั้งเปลือก เพราะสารสำคัญคือ “โพลีฟีนอล” มักจะอยู่ตามเปลือกหรือเนื้อที่ติดอยู่กับเปลือก หากกินแต่เปลือกจะไม่ได้สารสำคัญ คือ “เพคติน” ที่อยู่ในเนื้อแอปเปิ้ล ซึ่งเป็นใยอาหารเปรียบเสมือนฟองน้ำที่ช่วยซับไขมันและน้ำตาล ดังนั้นควรกินทั้งเปลือกและเนื้อ

๑) สารในเนื้อแอปเปิ้ล	๒) วิธีการกินแอปเปิ้ล	๓) คุณค่าของแอปเปิ้ล
๔) การลดน้ำหนักด้วยแอปเปิ้ล	๕) สรรพคุณทางยาของแอปเปิ้ล	

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาคำสำคัญจะพบว่า มี ๑ คำ คือ คำว่า “แอปเปิ้ล” จากนั้นจึงพิจารณาตัดส่วนขยายใจความสำคัญที่ปรากฏ ดังนี้

(๑) “แอปเปิ้ลเป็นผลไม้ที่เหมาะกับคนที่ต้องการลดน้ำหนักหรือลดความอ้วน” เพราะเป็นการอธิบายให้รายละเอียดของคำว่า “แอปเปิ้ล” ซึ่งเป็นคำสำคัญของย่อหน้านี้

(๒) “เพราะสารสำคัญคือ ‘โพลีฟีนอล’ มักจะอยู่ตามเปลือกหรือเนื้อที่ติดอยู่กับเปลือก” เพราะเป็นการให้เหตุผลที่สนับสนุนใจความสำคัญ “การกินแอปเปิ้ลควรกินทั้งเปลือก”

(๓) “คือ ‘เพคติน’ ที่อยู่ในเนื้อแอปเปิ้ล” เพราะเป็นการอธิบายให้รายละเอียดของสาระสำคัญที่กล่าวถึงในประโยค “หากกินแต่เปลือกจะไม่ได้สารสำคัญ”

(๔) “ซึ่งเป็นใยอาหารเปรียบเสมือนฟองน้ำที่ช่วยซับไขมันและน้ำตาล” เพราะเป็นการเปรียบเทียบขยายความประโยค “คือ ‘เพคติน’ ที่อยู่ในเนื้อแอปเปิ้ล” ซึ่งเป็นส่วนขยายที่ตัดไปแล้ว

แอปเปิ้ลเป็นผลไม้ที่เหมาะกับคนที่ต้องการลดน้ำหนักหรือลดความอ้วน การกินแอปเปิ้ลควรกินทั้งเปลือก เพราะสารสำคัญคือ “โพลีฟีนอล” มักจะอยู่ตามเปลือกหรือเนื้อที่ติดอยู่กับเปลือก หากกินแต่เปลือกจะไม่ได้สารสำคัญคือ “เพคติน” ที่อยู่ในเนื้อแอปเปิ้ล ซึ่งเป็นใยอาหารเปรียบเสมือนฟองน้ำที่ช่วยซับไขมันและน้ำตาล ดังนั้นควรกินทั้งเปลือกและเนื้อ

เมื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญข้างต้นแล้ว จะเหลือประโยคที่ต้องสนใจเป็นพิเศษ ๓ ประโยค คือ “การกินแอปเปิ้ลควรกินทั้งเปลือก” “หากกินแต่เปลือกจะไม่ได้สารสำคัญ” และ “ดังนั้นควรกินทั้งเปลือกและเนื้อ” ซึ่งสัมพันธ์กับตัวเลือกข้อ ๒) วิธีการกินแอปเปิ้ล

๖. รัฐบาลเวียดนามได้ประกาศระงับโครงการสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้า ๑๒ แห่ง หลังจากเขื่อนลาเกอร์ล ๒ พังทลายลง เนื่องจากกักเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาอย่างหนักหลายวันติดต่อกัน โดยให้เหตุผลการยกเลิก คือ ความไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นตัวการทำลายป่าไม้ ปัจจุบันนี้ แม้เวียดนามมีเขื่อนผลิตไฟฟ้าประมาณ ๒๘๘ แห่งและมีโครงการจะสร้างเขื่อนขนาดเล็กเพื่อผลิตไฟฟ้าอีกมาก แต่โครงการสร้างเขื่อน ๔๑๕ แห่งก็ได้ถูกระงับไป เพราะไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด คือ มั่นคงปลอดภัย มีผลกระทบต่อป่าไม้ ประชากร และสภาพแวดล้อมโลก ยิ่งเมื่อเวียดนามประสบภัยจากแผ่นดินไหว แผ่นดินเลื่อน ผู้เชี่ยวชาญเวียดนามกลุ่มหนึ่งได้สรุปว่า การสร้างเขื่อนเก็บน้ำที่เพิ่มขึ้นมากมาย ทำให้แผ่นดินต้องรับน้ำหนักมากจึงเป็นเหตุของการเกิดแผ่นดินไหว แผ่นดินเลื่อน

สาระสำคัญของข้อความข้างต้นกล่าวถึงเรื่องใด (O-NET ม.๓)

๑) การระงับโครงการสร้างเขื่อน	๒) การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ
๓) การสร้างเขื่อนในประเทศเวียดนาม	๔) การเกิดแผ่นดินไหว แผ่นดินเลื่อน

๗. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

อาหารไทยมักตั้งให้ร่วมวงกันกิน ทุกคนตักกับข้าวตรงกลาง บางคนไม่ตักลงไปตรง ๆ เช่น ตักแกง เขี่ยส่วนที่ไม่ชอบกินออก ความหาแต่สิ่งที่ชอบ ทำให้ผู้ร่วมวงรู้สึกว่าการกำลังทิ้งของเหลือเลือกไว้ให้ผู้อื่น เป็นการกินไม่สวย และไม่สวยอย่างยิ่ง ถ้าไม่ใช้ช้อนกลาง ใครป่วยเป็นอะไรก็จะติดกันหมด

- ๑) การรับประทานอาหารให้ดูดี
- ๒) วิธีการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง
- ๓) การรับประทานให้ถูกสุขลักษณะ
- ๔) ลักษณะการรับประทานอาหารของคนไทย
- ๕) ความรู้มารยาทในการรับประทานอาหารแบบไทย ๆ

๘. ข้อความต่อไปนี้ผู้เขียนต้องการเน้นสาระเรื่องใดเป็นสำคัญ (O-NET ม.๖)

เมื่อไฟไหม้บ้านเรือน คนแรก ๆ ที่เห็นรีบกดสัญญาณแจ้งเตือน เมื่อได้ยินสัญญาณพนักงานดับเพลิง รีบรุดไปยังที่เกิดเหตุพร้อมรถน้ำ อุปกรณ์และน้ำยาเคมี แล้วเริ่มปฏิบัติการดับไฟอย่างรวดเร็ว แต่โทษะไม่สามารถใช้สิ่งใด ๆ ดับได้เหมือนไฟ นอกจากเจ้าของโถงนั้นจะมีขันติ ความอดทนอดกลั้นและการรู้ภัยต่อผู้อื่น

- ๑) เหตุการณ์ขณะเกิดไฟไหม้
- ๒) ระบบที่ใช้เมื่อเกิดไฟไหม้
- ๓) ขั้นตอนการดับเพลิง
- ๔) วิธีระงับความโกรธ
- ๕) คุณธรรมที่ทุกคนควรมี

๙. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

หนังตะลุงประกอบด้วยตัวละครหลายตัวเพื่อแสดงบทบาทตามเนื้อเรื่อง ตัวตลกเป็นตัวละครที่ขาดไม่ได้ สำหรับการแสดงหนังตะลุง เพราะเป็นตัวละครที่มีชีวิตชีวา มีเสน่ห์และสีสัน นายหนัง(ผู้เจิดและพากย์) จะสร้างความประทับใจแก่คนดูด้วยตัวตลกนี้ โดยมักหยิบยกเรื่องราวในชีวิตจริงปัจจุบันมาล้อเลียนอย่างคมคาย คนดูมักจดจำและนำบทบาทตลกไปเล่าขานต่อไปอีกนาน

- ๑) นายหนังจะต้องทำให้ตัวตลกมีชีวิตชีวาน่าประทับใจ
- ๒) ตัวตลกเป็นตัวละครสำคัญมากในการแสดงหนังตะลุง
- ๓) คนดูมักจะประทับใจตัวตลกและจำได้มากกว่าตัวละครอื่น ๆ
- ๔) หนังตะลุงต้องใช้ตัวหนังหลายตัวเพื่อแสดงบทบาทตามเนื้อเรื่อง
- ๕) นายหนังมักนำเรื่องราวในชีวิตจริงมาล้อเลียนอย่างสนุกสนานผ่านตัวตลก

๑๐. ข้อใดเป็นเจตนาของผู้เขียนข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

การบริโภคบุฟเฟต์มีข้อดีเป็นวิธีการอันแยบยลที่จะเร่งให้อ้วนได้ง่ายขึ้นเสียสุขภาพได้เร็วขึ้น เพราะอุดมการณ์ในการกินบุฟเฟต์คือบรรจอาหารเข้าไปให้มากที่สุด จะได้คุ้มค่างบราคาที่จ่ายไป ยิ่งถ้าอ้วนแล้ว เข้านอนทันที นอกจากจะได้ใส่ใจกับความรู้สึกอึดอัด แน่นท้อง ท้องอืด เสี่ยงต่อการเป็นกรดไหลย้อนแล้ว ไขมันอันมหาศาลจะไปสะสมในอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงโรคอ้วน โรคหัวใจ และโรคเบาหวานที่จะตามมา

- ๑) เตือนให้ระวังอันตรายจากการรับประทานอาหารปริมาณมากก่อนนอน
- ๒) อธิบายสาเหตุที่ทำให้เป็นโรคอ้วนและโรคอันตรายอื่น ๆ
- ๓) ชี้แจงอันตรายจากการรับประทานอาหารบุฟเฟต์
- ๔) แนะนำการรับประทานอาหารบุฟเฟต์ที่ถูกต้องวิธี
- ๕) ให้คนตระหนักถึงการดูแลสุขภาพ

๑๑. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของผู้เขียนข้อความนี้ (O-NET ม.๖)

รูปทำจากขี้เลื่อย กาว เรซิน น้ำมันหอมที่สกัดจากพืช และสารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมันหอมพอกอยู่บนก้านไม้ รูปมีหลายขนาด ใช้เวลาเผาไหม้หมดใน ๒๐ นาที ถึง ๓ วัน คำนวณว่าในแต่ละปีมีคนจุดรูปทั่วโลกถึงประมาณแสนต้น ผลการวิจัยชี้ว่าควันรูปเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสุขภาพ จึงควรหลีกเลี่ยงการจุดรูป เพราะการสูดดมควันรูปเป็นเวลานานเสี่ยงต่อการได้รับสารก่อมะเร็ง นั่นคือ ทำให้เกิดความผิดปกติของสารพันธุกรรมและลดศักยภาพในการซ่อมแซมความผิดปกติของ DNA

- ๑) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปและอันตรายต่อสุขภาพ
- ๒) อธิบายว่าการจุดรูปเป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมในโลก
- ๓) แนะนำให้เลือกขนาดของรูปให้เหมาะกับชีวิตประจำวัน
- ๔) เตือนให้เลิกจุดรูปเพราะมีโอกาสที่ร่างกายจะได้รับสารก่อมะเร็ง
- ๕) ชี้แจงลักษณะความผิดปกติของสารพันธุกรรมในร่างกายมนุษย์

๒.๔ เติมคำเชื่อมส่วนขยายใจความสำคัญ เพื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญทิ้ง

แนวทางปฏิบัติของการอ่านจับใจความสำคัญในข้อ ๒.๓ ข้างต้นนั้น ผู้เรียนสามารถพิจารณาตัดส่วนขยายใจความสำคัญในย่อหน้าได้ง่าย โดยสังเกตจากคำเชื่อมแสดงส่วนขยายใจความสำคัญ หากทว่าในบางครั้งผู้เขียนอาจจะเรียบเรียงข้อความในย่อหน้าโดยไม่ใช้คำเชื่อมก็ได้ ดังนั้นหากต้องการจะจับใจความสำคัญ ผู้เรียนจำเป็นต้องเติมคำเชื่อมส่วนขยายใจความสำคัญ เพื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญทิ้ง

คำเชื่อมที่นิยมเติมในข้อความในย่อหน้า ได้แก่ กล่าวคือ เช่น จึง เพราะ

แบบฝึกหัด

๑๒. ผักและผลไม้สดจะมีเอนไซม์ที่เป็นตัวช่วยย่อยอาหารให้เป็นโมเลกุลที่เล็กที่สุดเข้าสู่กระแสเลือดไปใช้ประโยชน์ในร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเร่งปฏิกิริยาการย่อยอาหารให้สมบูรณ์ เอนไซม์หลายชนิดเป็นเอนไซม์ที่ร่างกายไม่สามารถสร้างขึ้นมาได้ จึงต้องได้รับจากการรับประทานผักผลไม้เท่านั้น เอนไซม์บางชนิดยังช่วยเปลี่ยนอนุมูลอิสระเป็นน้ำและออกซิเจน บางชนิดช่วยเผาผลาญพลังงาน สลายไขมันและกำจัดสารพิษในร่างกาย

ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความข้างต้น (O-NET ม.๓)

- ๑) การรับประทานผักและผลไม้สดจะช่วยให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
- ๒) ผักและผลไม้สดมีเอนไซม์ช่วยย่อยสารอาหารไปใช้ประโยชน์ในร่างกาย
- ๓) เอนไซม์หลายชนิดเป็นเอนไซม์ที่ร่างกายไม่สามารถสร้างขึ้นได้เอง
- ๔) เอนไซม์บางชนิดช่วยเปลี่ยนอนุมูลอิสระบางชนิดช่วยเผาผลาญพลังงาน

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่ออ่านเนื้อหาในย่อหน้านี้แล้ว

(๑) ตั้งคำถามเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด

(๑.๑) ย่อนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

คำตอบ คือ ผักและผลไม้สด

(๑.๒) ผักและผลไม้สดเป็นอย่างไร

คำตอบ คือ ผักและผลไม้สดจะมีเอนไซม์

(๑.๓) เอนไซม์ดังกล่าวเป็นอย่างไร

คำตอบ คือ เป็นตัวช่วยย่อยอาหารให้เป็นโมเลกุลที่เล็กที่สุดเข้าสู่กระแสเลือดไปใช้ประโยชน์ในร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเร่งปฏิกิริยาการย่อยอาหารให้สมบูรณ์

(๒) พิจารณาคำสำคัญของย่อหน้านี้

ย่อหน้านี้มีคำสำคัญ ๒ คำ คือ “ผักและผลไม้สด” (หรือ ผักผลไม้) ซึ่งปรากฏซ้ำ ๒ ครั้ง และ “เอนไซม์” ซึ่งปรากฏซ้ำ ๕ ครั้ง

(๓) เติมคำเชื่อมส่วนขยายใจความสำคัญ เพื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญทิ้ง

จากย่อหน้าข้างต้นสามารถเติมคำเชื่อม “เพราะ” หน้าข้อความ “เอนไซม์หลายชนิดเป็นเอนไซม์ที่ร่างกายไม่สามารถสร้างขึ้นได้” ทำให้เห็นได้ว่าใจความสำคัญของย่อหน้านี้ คือ “ผักและผลไม้สดจะมีเอนไซม์ที่เป็นตัวช่วยย่อยอาหารให้เป็นโมเลกุลที่เล็กที่สุดเข้าสู่กระแสเลือดไปใช้ประโยชน์ในร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเร่งปฏิกิริยาการย่อยอาหารให้สมบูรณ์” สอดคล้องกับคำตอบที่ได้จากการตั้งคำถามเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด

ผักและผลไม้สดจะมีเอนไซม์ที่เป็นตัวช่วยย่อยอาหารให้เป็นโมเลกุลที่เล็กที่สุดเข้าสู่กระแสเลือดไปใช้ประโยชน์ในร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเร่งปฏิกิริยาการย่อยอาหารให้สมบูรณ์ **เพราะ**เอนไซม์หลายชนิดเป็นเอนไซม์ที่ร่างกายไม่สามารถสร้างขึ้นได้ จึงต้องได้รับการรับประทานผักผลไม้เท่านั้น เอนไซม์บางชนิดยังช่วยเปลี่ยนอนุมูลอิสระเป็นน้ำและออกซิเจน บางชนิดช่วยเผาผลาญพลังงาน สลายไขมัน และกำจัดสารพิษในร่างกาย

นอกจากนี้หากสังเกตเนื้อหาในตอนท้ายของย่อหน้าจะพบว่า เนื้อหาที่ปรากฏยังสนับสนุนใจความสำคัญของย่อหน้านี้ให้ชัดเจนขึ้นด้วย ดังเห็นได้จากข้อความ “เอนไซม์บางชนิดยังช่วยเปลี่ยนอนุมูลอิสระเป็นน้ำและออกซิเจน บางชนิดช่วยเผาผลาญพลังงาน สลายไขมัน และกำจัดสารพิษในร่างกาย” ซึ่งมีลักษณะเป็นคำสำคัญลักษณะที่ ๒ ที่เขียนต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ คือ

(๑) เอนไซม์บางชนิดยังช่วยเปลี่ยนอนุมูลอิสระเป็นน้ำและออกซิเจน

(๒) บางชนิดช่วยเผาผลาญพลังงาน

(๓) สลายไขมัน

(๔) กำจัดสารพิษในร่างกาย

สัมพันธ์กับเนื้อหา “. . .ไปใช้ประโยชน์ในร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเร่งปฏิกิริยาการย่อยอาหารให้สมบูรณ์” ในใจความสำคัญที่ปรากฏตอนต้นย่อหน้า

คำตอบของแบบฝึกหัดข้อนี้จึงตอบข้อ ๒) ผักและผลไม้สดมีเอนไซม์ช่วยย่อยสารอาหารไปใช้ประโยชน์ในร่างกาย

๑๓. องค์การนาซากล่าวถึงการค้นพบดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะจากการส่งยานอวกาศไปสำรวจดาวเคราะห์ที่มีขนาดใกล้เคียงกับโลกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๒ ยานอวกาศดังกล่าวจะมองหาดาวฤกษ์และดวงดาวที่อยู่ใกล้ ๆ กาแล็กซีทางช้างเผือกของเรา การค้นพบครั้งนี้สร้างความตื่นเต้นให้แก่นักดาราศาสตร์เป็นอย่างมาก เนื่องจากบรรดาดวงดาวที่ค้นพบทั้ง ๑๐ ดวง ซึ่งมีขนาดและอุณหภูมิใกล้เคียงกับโลก เอื้อต่อการอยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต

ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความข้างต้น (O-NET ม.๓)

๑) การค้นพบครั้งนี้เป็นการค้นพบครั้งใหม่ซึ่งน่าตื่นเต้นมาก

๒) ดาวเคราะห์ทั้ง ๑๐ ดวงนี้น่าจะมีขนาดและอุณหภูมิใกล้เคียงกับโลก

๓) ข้อมูลการค้นพบดาวเคราะห์ได้มาจากยานอวกาศขององค์การนาซา

๔) องค์การนาซาค้นพบดาวเคราะห์ ๑๐ ดวงนอกระบบสุริยะที่สิ่งมีชีวิตอาจอยู่อาศัยได้

๑๔. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

การดับไฟป่าเป็นการต่อสู้ระหว่างคนกับไฟ ขณะที่เกิดไฟไหม้ป่าพนักงานดับไฟจะต้องพลิกแพลงวิธีการตลอดเวลา โดยเริ่มควบคุมที่หัวไฟก่อน เพื่อหยุดยั้งการลุกลามของไฟแล้วจึงกระจายกำลังออกดับไฟทางปีกทั้งสองด้านเพื่อไปบรรจบกันที่หางไฟ แต่ถ้าแนวหัวไฟมีความร้อนมากไม่อาจเข้าถึงได้ อาจเริ่มดับไฟจากปีกทั้งสองด้านก่อน แล้วปีบเข้าหาหัวไฟเพื่อบังคับให้แนวหัวไฟแคบและเล็กลงเรื่อย ๆ วิธีควบคุมไฟคือ ใช้พลั่วตักดินหรือทรายสาตกลบไฟ หรือใช้น้ำฉีดเพื่อลดความร้อนและความสูงของเปลวไฟ จากนั้นจึงใช้ที่ดับไฟเข้าไปดับ และคลุมไฟจนดับ

๑) สถานการณ์ไฟป่า

๒) กลยุทธ์ในการดับไฟป่า

๓) การต่อสู้ระหว่างคนกับไฟ

๔) ความเสี่ยงของนักผจญเพลิง

๕) วัสดุอุปกรณ์สำหรับดับไฟป่า

๑๕. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

หลักสำคัญของแผนน้ำประปาปลอดภัย เริ่มตั้งแต่การดูแลรักษาแหล่งน้ำดิบตั้งแต่ต้นทาง เมื่อน้ำดิบเข้าสู่โรงงานผลิตน้ำประปาจะต้องคุมจุดเสี่ยงทั้งระบบผลิต ระบบสูบส่งและสูบน้ำจ่ายทางท่อเพื่อดูแลรักษาคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการควบคุมการวางท่อ การซ่อมท่อ การเปลี่ยนท่อเก่าที่หมดอายุเพื่อความสะดวกของน้ำจนไปถึงบ้านเรือนประชาชน

๑) การควบคุมคุณภาพน้ำประปา

๒) กระบวนการผลิตน้ำประปา

๓) การตรวจสอบแหล่งน้ำดิบ

๔) มาตรฐานการดูแลอุปกรณ์

๕) การจ่ายน้ำประปาสู่ชุมชน

๑๖. ข้อใดสรุปความได้ถูกต้อง (O-NET ม.๖)

นํ้ามนข้าวอุดมด้วยวิตามินและสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่แพ้นมวัวและนมจากพืชตระกูลถั่ว การส่งเสริมให้มีการผลิตนํ้ามนข้าวในประเทศโดยความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ ไม่เพียงแต่ช่วยให้เกษตรกรได้รับเงินเพิ่มขึ้น แต่ยังช่วยให้คนไทยได้บริโภคนํ้ามนข้าวที่เป็นผลผลิตของคนไทยในราคาที่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันนํ้ามนข้าวที่วางจำหน่ายส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ จึงมีราคาสูง

๑) นํ้ามนข้าวถึงแม้มีประโยชน์แต่มีราคาสูงเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

๒) นํ้ามนข้าวมีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ผู้ที่แพ้นมวัวหรือนมจากพืชตระกูลถั่วสามารถบริโภคได้

๓) คนไทยควรบริโภคนํ้ามนข้าวเป็นประจำเพื่อสุขภาพที่แข็งแรง การร่วมมือกันผลิตภายในประเทศจึงเป็นเรื่องจำเป็น

๔) การส่งเสริมการผลิตนํ้ามนข้าวในประเทศจะทำให้คนไทยได้บริโภคในราคาถูกลงและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๕) การผลิตนํ้ามนข้าวช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ดีและส่งเสริมให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสุขภาพ

๒.๕ สังเกตคำหรือกลุ่มคำแสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกันที่ปรากฏในย่อหน้า

ปกติแล้วข้อความหรือประโยคแต่ละประโยคที่เรียงต่อกันในย่อหน้านั้นจะมีเนื้อหาเกี่ยวโยงต่อเนื่องสัมพันธ์กัน การลำดับความคิดและการเชื่อมโยงความคิดเป็นไปอย่างมีระเบียบ ชัดเจน “ประจุนำมะลิ แต่ละดอกมาร้อยเป็นวงรอบจนเป็นพวงมาลัยที่เป็นระเบียบสวยงาม ทำให้ผู้อ่านสามารถติดตามเนื้อเรื่องได้ง่ายไม่สับสนวุ่นวาย อ่านแล้วได้เนื้อความที่สมบูรณ์แจ่มแจ้ง” (ราตรี ธีรवारช, ๒๕๔๒, น.๘๒)

วิธีหนึ่งที่ทำให้ย่อหน้าเกิดการเชื่อมโยง คือ การใช้คำหรือกลุ่มคำเป็นเครื่องเชื่อมความ คำหรือกลุ่มคำที่เป็นเครื่องเชื่อมในย่อหน้านั้นมีหลายลักษณะ แต่มีคำหรือกลุ่มคำลักษณะหนึ่งที่ช่วยให้จับใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น คือ คำหรือกลุ่มคำแสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน เช่น แต่ ทว่า แต่หาก แต่ว่า แต่ทว่า อย่างไรก็ตาม ในทางตรงข้าม ในทางกลับกัน ถึงแม้...แต่ ฯลฯ เพราะใจความสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อในย่อหน้านั้นอาจอยู่หลังคำหรือกลุ่มคำดังกล่าว

แบบฝึกหัด

๑๗. ข้อใดเป็นข้อเรื่องที่สอดคล้องกับข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๓)

กำแพงเมืองจีนสร้างขึ้นมาเพื่อป้องกันข้าศึก แต่นักประวัติศาสตร์ต่างลงความเห็นว่าการกำแพงเมืองจีนนั้นไม่สามารถป้องกันข้าศึกได้ เพราะข้าศึกสามารถโอบล้อมป้อมปราการเข้ามาได้หลายครั้ง เช่น กองทัพแมนจูสามารถยกพลข้ามกำแพงมาพิชิตแผ่นดินจีนได้ส่วนหนึ่ง นอกจากกำแพงเมืองจีนจะไม่สามารถป้องกันข้าศึกทางบกได้แล้ว เมื่อกองทัพขัตติย์ยุโรปยกทัพมาทางทะเล ก็ยังสามารถกดดันให้จีนยอมจำนนได้สำเร็จในศตวรรษที่ ๑๙

๑) ความล้มเหลวของกำแพงเมืองจีน	๒) มูลเหตุของการสร้างกำแพงเมืองจีน
๓) กองทัพแมนจูพิชิตกำแพงเมืองจีน	๔) กำแพงเมืองจีนกับการป้องกันข้าศึกทางน้ำ

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาคำสำคัญจะพบว่า มี ๒ คำ คือ คำว่า “กำแพงเมืองจีน” และ “ไม่สามารถป้องกันข้าศึก” ซึ่งสื่อความหมายถึง “ยอมจำนน” ด้วย จากนั้นจึงพิจารณาตัดส่วนขยายใจความสำคัญที่ปรากฏ ดังนี้

(๑) “เพราะข้าศึกสามารถโอบล้อมป้อมปราการเข้ามาได้หลายครั้ง” เพราะเป็นการให้เหตุผลที่สนับสนุนข้อความ “นักประวัติศาสตร์ต่างลงความเห็นว่าการกำแพงเมืองจีนนั้นไม่สามารถป้องกันข้าศึกได้”

(๒) “เช่น กองทัพแมนจูสามารถยกพลข้ามกำแพงมาพิชิตแผ่นดินจีนได้ส่วนหนึ่ง” เพราะเป็นการยกตัวอย่างสนับสนุนข้อความ “เพราะข้าศึกสามารถโอบล้อมป้อมปราการเข้ามาได้หลายครั้ง”

กำแพงเมืองจีนสร้างขึ้นมาเพื่อป้องกันข้าศึก แต่นักประวัติศาสตร์ต่างลงความเห็นว่าการกำแพงเมืองจีนนั้น ไม่สามารถป้องกันข้าศึกได้ เพราะข้าศึกสามารถโอบล้อมป้อมปราการเข้ามาได้หลายครั้ง เช่น กองทัพแมนจูสามารถยกพลข้ามกำแพงมาพิชิตแผ่นดินจีนได้ส่วนหนึ่ง นอกจากกำแพงเมืองจีนจะไม่สามารถป้องกันข้าศึกทางบกได้แล้ว เมื่อกองทัพขัตติย์ยุโรปยกทัพมาทางทะเล ก็ยังสามารถกดดันให้จีนยอมจำนนได้สำเร็จในศตวรรษที่ ๑๙

เมื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญแล้วจะสังเกตได้ว่า ในย่อหน้านี้มีการใช้คำว่า “แต่” แสดงความขัดแย้งหรือตรงข้ามกันในย่อหน้า ใจความสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอก็คือ “นักประวัติศาสตร์ต่างลงความเห็นว่าการกำแพงเมืองจีนนั้นไม่สามารถป้องกันข้าศึกได้”

ส่วนเนื้อหาในตอนท้าย “เมื่อกองทัพขัตติย์ยุโรปยกทัพมาทางทะเล ก็ยังสามารถกดดันให้จีนยอมจำนนได้สำเร็จในศตวรรษที่ ๑๙” ก็เป็นส่วนขยายในลักษณะการยกตัวอย่างเพื่อสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ แสดงให้เห็นว่า กำแพงเมืองจีนไม่สามารถป้องกันข้าศึกทั้งทางบกและทางทะเล

คำตอบของแบบฝึกหัดข้อนี้จึงตอบข้อ ๑) ความล้มเหลวของกำแพงเมืองจีน

๑๘. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๓)

คนเราเกิดมาไม่มีใครสามารถอยู่ตัวคนเดียวได้ ต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งนั้น ยิ่งเรารู้จักคนมากเท่าใด ก็ยิ่งเป็นคนกว้างขวางและจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเราเองมากขึ้นเท่านั้น ความสำเร็จทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นทางราชการ ทางการค้าหรือในกิจการส่วนตัว ล้วนขึ้นอยู่กับความกว้างขวางของตัวเราเป็นสำคัญ ฉะนั้นการมีเพื่อนจึงจำเป็นที่สุด เราจะต้องพยายามรู้จักคนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้โดยไม่ต้องเลือกว่าใครเป็นใคร แต่ว่าการคบเพื่อนนั้นมีทั้งคุณและโทษ ฉะนั้นจึงต้องระวังให้มาก

๑) ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน	๒) การคบเพื่อนจะต้องรอบคอบ
๓) คนเราจะขาดการคบเพื่อนไม่ได้	๔) การรู้จักคนมากเป็นประโยชน์ในการทำงาน

๑๙. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

ฝายชะลอน้ำแม้จะไม่ใช่อสิ่งก่อสร้างที่จะนำไปใช้แก้ปัญหา น้ำท่วมในเมืองหรือน้ำท่วมในปริมาณมหาศาล แต่ก็ช่วยชะลอน้ำไม่ให้ไหลเร็วเกินไปเพื่อป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ปลายน้ำ ฝายจะช่วยเก็บกักน้ำให้พื้นที่มีความชุ่มชื้นได้นาน เป็นแหล่งสำรองน้ำในหน้าแล้งได้ด้วย การสร้างฝายได้ซับซ้อนยุ่งยาก ชาวบ้านก็ช่วยกันสร้างได้อีกทั้งไม่ต้องตัดต้นไม้ในพื้นที่ที่จะสร้าง

๑) วิธีใช้ฝายแก้ปัญหา น้ำท่วม	๒) ประโยชน์ของฝายชะลอน้ำ
๓) การแก้ปัญหา น้ำท่วมและภัยแล้ง	๔) ฝายชะลอน้ำกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ
๕) ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของชุมชน	

๒๐. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (O-NET ม.๖)

ไขมันทรานส์เป็นกรดไขมันไม่อิ่มตัวซึ่งได้รับความนิยมมากในอุตสาหกรรมการผลิตอาหาร ส่วนมากไขมันทรานส์เกิดจากการปรุงแต่งของมนุษย์ โดยกระบวนการเติมไฮโดรเจนลงในกรดไขมันไม่อิ่มตัว เช่น น้ำมันพืช เพื่อเปลี่ยนสภาพของน้ำมันให้แข็งขึ้น ทำให้เก็บได้นาน ไม่มีกลิ่นหืน อย่างไรก็ตามการบริโภคไขมันทรานส์ส่งผลเสียต่อสุขภาพ เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจความดันโลหิตสูงและเบาหวาน องค์การอนามัยโลกประกาศรณรงค์ให้ทั่วโลกยุติการใช้ไขมันทรานส์ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๓ หากยุติได้จะช่วยชีวิตคนได้ถึง ๑๐ ล้านคน

๑) อันตรายของไขมันทรานส์	๒) ปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ
๓) การผลิตอาหารด้วยไขมันทรานส์	๔) การรณรงค์ขององค์การอนามัยโลก
๕) การลดอัตราการเสียชีวิตของผู้บริโภค	

๒.๖ หากย่อหน้านั้นไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ ต้องพิจารณาเนื้อความในบริบทอื่น ๆ โดยเฉพาะข้อความในย่อหน้าก่อนและหลัง โดยนำใจความสำคัญหรือความคิดหลักที่กระจายอยู่ในย่อหน้านั้น นำมาประมวลและเรียบเรียงให้เป็นประโยคใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ตัวอย่าง

พืชที่คนไทยนำรามาใช้ย้อมผ้า เช่น ขมิ้น ข่า และยอป่า พืชที่คนไทยนำลำต้นมาใช้ย้อมผ้า ได้แก่ มะพูด หากใช้เฉพาะส่วนเปลือกนั้นมีหลายชนิด เช่น กราย ฉำฉา กระหูด โกงกาง ปอแดง และประดู่ ส่วนพืชที่เราำแก่นของเนื้อไม้มาใช้ย้อมผ้า คือ ขนุน ชี้เหล็ก และเข พืชที่เราำผลของมันมาใช้ในการย้อมผ้า คือ กระจาย หว่า มะเกลือ และตะโก เมล็ดจากผลก็สามารถนำมาใช้ย้อมผ้าได้ด้วย เช่น คำแสด พืชที่เราำดอกมาใช้ในการย้อมผ้า คือ อัญชัน และคำฝอย พืชที่ใบให้สีในการย้อมผ้า ได้แก่ หูกวาง และคราม ซึ่งครามนั้น นอกจากจะใช้ใบจากต้นครามย้อมผ้าได้แล้ว เรายังสามารถใช้กิ่งของมันในการย้อมผ้าได้ด้วย

(ปรับจาก ดาวรัตน์ ชูทรัพย์, ๒๕๔๗, น.๑๗๔ - ๑๗๕)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่ออ่านย่อหน้าจบแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาในการจับใจความสำคัญ คือ

(๑) ย่อนำนีกล่าวถึงเรื่องอะไร

คำตอบ คือ เรื่องเกี่ยวกับการใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืชมาย้อมผ้าของคนไทย

(๒) พิจารณาคำสำคัญของย่อหน้านี

คำสำคัญลักษณะที่ ๑ ที่ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบในย่อหน้าคือ คำว่า “พืช” “คนไทย” ซึ่งในบางประโยคจะใช้คำว่า “เรา” แทนคำว่า “คนไทย” และ “ย้อมผ้า”

ส่วนคำสำคัญลักษณะที่ ๒ ในย่อหน้า คือ คำว่า “ราก” “ลำต้น” “เปลือก” “แก่นของเนื้อไม้” “ผล” “เมล็ดจากผล” “ดอก” “ใบ” และ “กิ่ง” จะเห็นได้ว่าทุกคำนั้นสื่อถึงส่วนต่าง ๆ ของพืช

(๓) พิจารณาเนื้อความที่เป็นส่วนประกอบคำสำคัญ เพื่อตัดส่วนขยายใจความสำคัญ

เนื้อความที่เป็นส่วนประกอบคำสำคัญ คือ การอธิบายให้รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของพืชที่คนไทยนำมาใช้ย้อมผ้า คือ ราก ลำต้น เปลือก แก่นของเนื้อไม้ ผล เมล็ดจากผล ดอก ใบ และกิ่ง ประกอบกับการยกตัวอย่างพืชที่คนไทยนำส่วนต่าง ๆ แต่ละส่วนนั้นมาใช้ย้อมผ้า สังเกตจากคำว่า “เช่น” “ได้แก่” และ “คือ” ทั้งหมดนี้คือส่วนขยายใจความสำคัญที่ต้องตัดทิ้ง

(๔) นำใจความสำคัญมาเรียบเรียงเป็นประโยคใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของผู้อ่าน โดยคงตามเนื้อความเดิม จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้านีคือ “คนไทยนำส่วนต่าง ๆ ของพืชมาใช้ย้อมผ้า”

๒๑. พอร์มาลินหรือสารละลายฟอร์มัลดีไฮด์ ชาวสวนชาวโรนียมใช้ฆ่าเชื้อจุลินทรีย์และเชื้อราในดิน ใช้ทำปุ๋ยและป้องกันการเน่าเสียของพืชผักผลไม้ แต่ส่วนใหญ่เราจะรู้จักในฐานะเป็นส่วนผสมของน้ำยาทำความสะอาด น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาทำความสะอาดพรม แม้กระทั่งในพลาสติกและโฟมก็มีส่วนผสมของพอร์มาลินอยู่ด้วยเช่นกัน ในโรงงานทอผ้าก็จะใช้เพื่อให้ผ้าที่ทอนั้นไม่ยับ ตามโรงพยาบาลจะใช้เพื่อฆ่าเชื้อดื่บบกลิน และทำให้ศพไม่เน่า

ใจความสำคัญ คือ _____

๒๒. ชาวอาหรับโบราณเชื่อว่าไข่มุกเป็นน้ำตาของเทพเจ้า ชาวโรมันเชื่อว่าไข่มุกก่อรูปร่างมาจากผลึกของน้ำค้างและหยอกลงเข้าไป บางตำนานเชื่อว่าไข่มุกมาจากหยาดหยดน้ำตาของเทพธิดาองค์หนึ่งซึ่งสงสารประชาชนผู้ทุกข์ยาก ส่วนชาวอินเดียเชื่อกันว่าเกิดจากฟันของมารตนหนึ่งที่ร่วงหล่นพรั่งพรายลงสู่มหาสมุทร และกลายสภาพเป็นไข่มุกมีความงามประกายวาววามดั่งแสงเดือนที่สาดใสในคืนเดือนเพ็ญ

ใจความสำคัญ คือ _____

๒๓. การทำน้ำตาลโตนดเริ่มจากทุก ๆ เช้าชาวบ้านจะเก็บกระบอกไม้ไผ่ที่รองน้ำหวานมาทั้งคืนจากช่อดอกของต้นตาลหรือที่เรียกว่า งวงตาล จากนั้นนำน้ำหวานมารองเอาเปลือกไม้พะยอมออกก่อนที่จะนำไปเคี่ยว เมื่อเคี่ยวน้ำตาลจนงวดได้ที่ ก็มาถึงขั้นตอนการกวนและตีเพื่อให้น้ำตาลขึ้นตัว แล้วจึงหยอดลงเบ้าหรือพิมพ์ เรามักเห็นกันในรูปครึ่งวงกลมคล้ายถ้วย ชาวบ้านจะเรียกรูปแบบนี้ว่าน้ำตาลปึก แต่หากใส่ในภาชนะต่าง ๆ ก็จะมีชื่อเรียกตามภาชนะที่ใส่ เช่น น้ำตาลปึก น้ำตาลหม้อ เป็นต้น

ใจความสำคัญ คือ _____

๒๔. การคิดอยากจะมีรถเก๋งไว้ใช้สักคันก็เปรียบดังหนุ่มสาวที่รักกันกำลังคิดจะแต่งงานกัน และหลังจากได้ตกลงปลงใจซื้รถเก๋งแล้วก็ยอมดจุหนุ่มสาวคู่นั้นได้แต่งงานแล้วเสร็จมาแรมปี พร้อมมีลูกไว้เชยชมอีกคนหนึ่ง ช่างเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมทางใจไม่น้อยเลย แต่ส่วนลึกของความชื่นชมนั้น ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายชนิดปฏิเสธไม่ได้ อย่างมากมายเช่นกัน จนมีคนเปรียบไว้ว่ามีรถเก๋งก็เหมือนมีลูกคนเล็กจะต้องดูแลรักษา บริการ และเอาใจใส่สารพัน ซึ่งก็คือ เงิน เงิน และก้เงินอย่างแน่นอน

ใจความสำคัญ คือ _____

จากวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ ทั้ง ๖ วิธีข้างต้น สามารถจัดทำเป็นแผนภาพเพื่อช่วยความจำเกี่ยวกับวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้ชื่อว่า “บันได ๖ ขั้น สู่ความสำเร็จในการอ่านจับใจความสำคัญ”

ตัวอย่างแบบฝึกหัดการอ่านจับใจความสำคัญบทความหลายย่อหน้าและบทความที่มีรูปภาพประกอบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม (O-NET ม.๓)

- (๑) สิ่งที่มีค่าสูงสุดในชีวิตมนุษย์ก็คือ “ตัวชีวิตเอง” คำกล่าวนี้เป็นความจริงโดยที่ใครไม่อาจปฏิเสธ แต่ทั้ง ๆ ที่รู้ มนุษย์ก็ปฏิบัติกับชีวิตเหมือนไม่รู้จักชีวิต หากจะเปรียบก็คงเป็นเช่นเสนามาตย์ ข้าราชการบริวารของพระมหากษัตริย์ที่ขอรับประทานมะม่วง แต่ขณะเดียวกันกลับโค่นต้นมะม่วงทิ้ง มนุษย์รักชีวิต แต่ปฏิบัติต่อชีวิตไม่ถูกต้อง ชีวิตอันเป็นสิ่งสูงค่ายิ่งกว่าสมบัติบรรดามีใดทั้งหมดของตน ก็เลยพลอยมีอันแตกหัก บิ่น ร้าว แผลกลายลงไปก่อนวัยอันสมควร
- (๒) นำเสียดายชีวิตที่ถูกเหวี่ยงไปอย่างไร้จุดหมายวันแล้ววันเล่า ล่องลอยไปในกระแสกิน กาม เกียรติ เหมือนขอนไม้แห้งหรือกอสวะที่ไร้อนาคต แทนที่เราจะเป็นฝ่ายกำหนดชีวิต กลับปล่อยให้ชีวิตถูกกิเลส สังคม การงาน วัฒนธรรมความหลงผิดมาเป็นฝ่ายกำหนด แทนที่จะเป็นนายของชีวิต กลับกลายเป็นทาสของชีวิต แทนที่จะเป็นฝ่ายเลือกใช้ชีวิต กลับถูกชีวิตผลักดันไปตามยถากรรม
- (๓) ทำไมไม่อนุญาตให้ตัวเองได้อยู่เงียบ ๆ คนเดียวสักกระยะหนึ่งแล้วลองไตร่ตรองมองตนดูว่า หลายขวบปีที่ผ่านมาเราได้ใช้ชีวิตไปให้คุ้มค่ามากหรือน้อยเพียงไร มีสิ่งใดที่ควรแก้ความภูมิใจและมีสิ่งใดควรแก้ความสลดสังเวชกับการกระทำของตัวเอง พินิจตนด้วยตน สอนตนด้วยตน ดีกว่าให้ใครต่อใครมากมายมาเลี่ยมสอน ซึ่งแน่นอนว่าเรารับฟัง แต่คงไม่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เหมือนกับการสอนตนด้วยตนเอง
- (๔) มนุษย์เกิดมาในโลกอย่างมีความหมาย ไม่มีใครเกิดมาไร้ค่าหรือเกิดมาเพื่อจะถูกกลืน ยกเว้นแต่คนที่พยายามจะทำให้คนอื่นลืมตนเอง ไม่ทุกต้น หญ้าทุกชนิด ก็เช่นเดียวกับนอตทุกตัวที่ผลิตขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับการกิจใดภารกิจหนึ่ง ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเสมอ มนุษย์ก็เช่นกัน ต่างมาสู่โลกนี้เพื่อจะบำเพ็ญกรณียกิจบางอย่าง บางประการ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน มนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพแฝงเร้นที่จะบรรลุมิติดำเนินการของตนได้อย่างงดงามทั้งสิ้น แต่มนุษย์ตระหนักถึงศักยภาพพิเศษของตนตรงนี้หรือไม่
- (๕) น้ำเน่าอาจจะเหี่ยวกลายเป็นเมฆฝนหล่อเลี้ยงผืนโลก กรวดทรายต่ำต้อยอาจถูกหล่อหลอมเป็นศิลปสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าระดับสากล ข้าวเปลือกในนา อาจกลายเป็นสุธารสของพระมหากษัตริย์พระพรต ลูกกุลีอาจกลายเป็นเศรษฐีพันล้าน ฯลฯ ขอเพียงมนุษย์ไม่ดูถูกตัวเอง ตระหนักถึงศักยภาพพิเศษที่ซ่อนอยู่ในตน แล้วเพียรเจียรไนชีวิตให้แวววาวพราวพรายด้วยการศึกษาเรียนรู้ ซึมซับเก็บรวบรวมเรียนรู้จากการงานและการใช้ชีวิตอย่างสุขุมก็ย่อมจะมีชีวิตที่คุ้มค่า สงบ ร่มเย็น และเป็นสุขไม่ยากเย็น

๒๕. จใจความสำคัญของข้อความที่คัดมาให้อ่านคือข้อใด

- ๑) มนุษย์ควรจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งของชีวิตสำหรับตัวเองเพื่อทำความเข้าใจชีวิต
- ๒) ชีวิตของมนุษย์ทุกคนมีคุณค่าขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์มองเห็นคุณค่านั้นหรือไม่
- ๓) คนที่ปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามกิเลสคือคนที่ใช้ชีวิตอย่างไร้จุดหมาย
- ๔) ไม่มีคำสอนของผู้ใดที่จะดีเท่าคำสอนที่ตนเองสอนตนเองด้วยตนเอง

๒๖. คำว่า “ข้าวเปลือกในนา” ในย่อหน้าที่ ๕ หมายความว่าสิ่งใด

๑) ความภาคภูมิใจของมนุษย์	๒) การใช้ชีวิตอย่างสุขุมของมนุษย์
๓) ความสามารถพิเศษของมนุษย์	๔) การมีชีวิตอย่างคุ้มค่าของมนุษย์

๒๗. ข้อความข้างต้นมีเนื้อหาใกล้เคียงกับสุภาษิตในข้อใดมากที่สุด

๑) รักดีหามจั่วรักชั่วหามเสา	๒) ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง
๓) ไม้อ่อนดัดงายไม้แก่ดัดยาก	๔) ข้า ๆ ได้พำรสองเล่มงาม

๒๘. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของข้อความนี้

- ๑) เพื่อย้ำให้เห็นความสำคัญของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม
- ๒) เพื่อเชิญชวนให้ผู้อ่านทุกคนหันมาให้ความสำคัญกับการทำงาน
- ๓) เพื่อแนะนำให้หันกลับมาพิจารณาและพัฒนาชีวิตของตนเอง
- ๔) เพื่อสอนให้ไม่ลุ่มหลงอยู่ในกิเลสและความชั่วร้ายทั้งปวง

จงใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถาม (O-NET ม.๓)

หินลับมีด

- (๑) หินลับมีดก็คล้ายกับยางลบ คล้ายกันตรงที่มีคูรณ์จึงจะมีความหมาย ถ้าหินลับมีดไม่มีมีด มันก็คงไม่รู้จะลับอะไร อาจกลายร่างไปเป็นหินทับกระดาษ หินยันประตู หินปาหัวสุนัขไปแทน แต่เพราะโลกนี้มีมีด จึงมีหินลับมีดเกิดขึ้น
- (๒) หินลับมีดเป็นสิ่งของที่มีหน้าตาธรรมดา ๆ เป็นก้อนสี่เหลี่ยมดำ ๆ ไม่น่าพิสมัยอะไร คงไม่มีใครเอาหินลับมีดไปวางโชว์ในห้องรับแขกหรือแขวนไว้หน้าบ้านคู่กับกระถางคุณนายตื่นสาย มันมักจะถูกซ่อนไว้ในพื้นที่ที่ไม่มีใครมองเห็น แม้ไม่ยากให้ใครเห็น แต่ทุกบ้านที่ทำครัวย่อมมีหินลับมีด บ้านใดไม่มี มีดย่อมไม่คม เมื่อมีดไม่คม แล้วจะหันผักหันปลา มาทำอาหารให้อร่อยได้อย่างไร
- (๓) หากเปรียบเทียบการทำงานเป็นการหันการเฉือน หินลับมีดย่อมเป็นอุปกรณ์ที่คอยเตือนเราให้หยุดพัก ไม่ใช่งานมีดหนักจนเกินไป มีด ที่หมายถึงสมอง ความคิด และฝีมือ เพราะถ้าใช้มาก ๆ อาจจะทื่อเอาได้ มีดทุกเล่มย่อมมีความคม เป็นคุณสมบัติ แต่พอตัดไปมาก ๆ แล้วอาจตัดไม่ขาด เฉือนไม่ออก ทำให้ต้องออกแรงเยอะ เวลาที่จะใช้มีดเล่มนั้น มิควรรอให้ถึงเวลานั้น พ่อครัวที่ดีควรลับมีดอยู่เสมอ
- (๔) การใช้มีดที่ดีคือการบริหารเวลาระหว่างการใช้มีดและการลับมีดให้สมดุล ไม่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง หากมีมีดเล่มหนึ่งลับมีดจนไม่ทำงานทำการก็คงจะไม่มีการกินกัน แน่แน่นอนว่า เวลาที่แบ่งไปใช้กับการลับมีดให้คมขึ้นนั้นไม่ได้นำมาซึ่งผลผลิตใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลงานหรือการเงิน การลับมีดย่อมมิใช่การทำอาหาร การนั่งอ่านหนังสือย่อมมิใช่การเขียน การเรียนภาษาย่อมมิใช่การทำงาน ทว่ากิจกรรมเหล่านั้นล้วนแล้วแต่ทำให้มีดคมขึ้น เมื่อมีดคมก็ใช้งานได้ดี คล่องแคล่วขึ้นและสนุกขึ้น พ่อครัวทุกคนย่อมรู้ดีว่า การมีมีดที่ทื่อ ๆ อยู่ในมือนั้นมันน่าอึดอัดขนาดไหน
- (๕) เมื่อมีดยังต้องการลับ สมองของเราย่อมต้องการการเลาและขัดเกลาเช่นกัน ในวันที่ทำงานหนัก ควรแบ่งเวลาพักมาลับมีดบ้าง การลับมีดนั้นไม่ต้องกระทำอย่างจริงจังเอาเป็นเอาตายสามารถลับแบบสบาย ๆ ลับไปผิวปากไป ก็ยังได้ หินลับสมองมีอยู่ทั่วไป ทั้งประสบการณ์ใหม่ แรงบันดาลใจใหม่ จากสถานที่ใหม่ ที่ยังไม่เคยไปไม่เคยเห็น หนังสือหลายเล่มที่รอเราเปิดอ่าน หนังสือ ๆ หลายเรื่องที่รอเราไปดู เพลงหลายเพลงที่รอไหลเข้าสู่หูของเรา พิพิธภัณฑสถานที่น่าสนใจมากมายที่ตั้งเรียงรายทั้งในเมือง นอกเมือง และเมืองนอก กิจกรรมสัมมนาน่าสนุกที่เชิญวิทยากรผู้มีประสบการณ์มาเล่าสู่กันฟัง รายการทีวีดี ๆ มีสาระ ดีวิธิตีวทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่เราสนใจ เว็บไซต์คุณภาพที่มีเนื้อหา น่าอ่าน รวมไปถึงบทสนทนาดี ๆ จากผู้คนรอบ ๆ ตัว
- (๖) หินลับสมองก็เช่นเดียวกับหินลับมีด มันวางอยู่ข้าง ๆ ตัว วางอยู่ในครัวใกล้มือ อยู่ที่เราจะมีเวลาหยิบมันขึ้นมาลับหรือไม่

๒๙. ข้อใดคือจุดประสงค์หลักของเรื่อง

๑) แสดงให้เห็นความสำคัญของหินลับมีด

๒) เสนอให้รู้จักการแบ่งเวลาให้เหมาะสม

๓) แนะนำให้หาแรงบันดาลใจในการทำงาน

๔) เชิญชวนให้หาความบันเทิงให้แก่ชีวิต

๓๐. จากเนื้อเรื่องข้อใดสรุปได้ถูกต้อง

๑) หินลับมีดเป็นอุปกรณ์การทำครัวพื้นฐานที่ทุกบ้านต้องมี

๒) การลับมีดให้มีความคมอยู่เสมอมีผลกับการทำอาหารให้อร่อย

๓) การพยายามพาตัวให้พ้นจากสภาพความจำเจเป็นการลับสมอง

๔) สมองต้องการการพักผ่อนและผ่อนคลายจากภาวะตึงเครียด

จากภาพที่กำหนดให้ใช้ตอบคำถามข้อ ๓๑ - ๓๓ (O-NET ม.๓)

๓๑. จากข้อมูลที่ปรากฏในภาพข้อใดสรุปถูกต้อง

- ๑) ในบรรดาขนมไทยทุกชนิดลอดช่องน้ำกะทิมีปริมาณน้ำตาลในขนมน้อยที่สุด
- ๒) ระหว่างทองหยอดกับฝอยทอง หากเลือกกินฝอยทองจะได้รับปริมาณน้ำตาลน้อยกว่า
- ๓) ข้าวเหนียวหน้าปลาแห้งกับหน้าสังขยามีปริมาณน้ำตาลที่ต่างกันเพราะหน้าขนมที่ใช้
- ๔) ข้าวต้มจิ้มและขนมกล้วยแม้จะมีส่วนผสมคล้ายกัน แต่ขนมกล้วยใช้น้ำตาลมากกว่า

๓๒. หากจะใช้ข้อมูลที่ได้จากภาพเพื่อพูดสรุปว่า “คนไทยมีแนวโน้มที่จะบริโภคน้ำตาลมากขึ้นเป็น ๓ เท่า” นักเรียนคิดว่าข้อมูลที่มีเพียงพอหรือไม่ต่อการสรุป

- ๑) เพียงพอ เพราะมีตัวอย่างของขนมไทยที่หลากหลายพร้อมบอกปริมาณน้ำตาลอย่างชัดเจน
- ๒) เพียงพอ เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและรายงานโดยหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ
- ๓) ไม่เพียงพอ เพราะไม่มีข้อมูลที่เชื่อมโยงการบริโภคน้ำตาลกับปริมาณน้ำตาลในร่างกาย
- ๔) ไม่เพียงพอ เพราะเนื้อหาที่กำหนดให้มีเฉพาะของหวานเท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงอาหารชนิดอื่น

๓๓. จากข้อมูลที่ได้ ข้อใดเป็นการเขียนวิจารณ์พฤติกรรมการกินของคนไทยได้เหมาะสมที่สุด

- ๑) คนไทยมีนิสัยกินหวานมาตั้งแต่อดีต การกินหวานจึงเป็นวัฒนธรรมที่ควรยกเลิก
- ๒) ส่วนผสมที่สุรสขนมไทยคือน้ำตาล ยิ่งใส่มากขนมก็ยิ่งน่ารับประทานและอร่อยมากขึ้น
- ๓) ความสะดวกในการหาซื้อขนมหวาน ทำให้การบริโภคขนมหวานง่ายและสะดวกขึ้น
- ๔) ขนมไทยมีความหลากหลายจึงควรควบคุมปริมาณการบริโภคให้เหมาะสมกับร่างกาย

๓. สิ่งที่ควรคำนึงในการจับใจความสำคัญ

การจับใจความสำคัญนั้น แม้จะมีหลักและวิธีการดังกล่าวแล้ว แต่ทุกครั้งที่จับใจความสำคัญควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์, ๒๕๕๖, น.๕๖ - ๕๗)

๓.๑ วัตถุประสงค์

การจับใจความสำคัญควรวิเคราะห์ทุกครั้งว่า ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการส่งสาร โดยเฉพาะการจับใจความสำคัญจากการอ่านในย่อหน้าที่ไม่ปรากฏรูปประโยคใจความสำคัญ เพราะจะทำให้เข้าใจสารนั้นมากขึ้น ทำให้จับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง

๓.๒ ประเภทของสาร

การจับใจความสำคัญของสารแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน เช่น หากจับใจความสำคัญจากข่าวหรือบันเทิงคดีต่าง ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร การจับใจความสำคัญจะเป็นลักษณะการจับใจความรวมของทั้งเรื่อง ไม่จำเป็นต้องจับใจความทีละย่อหน้า หากเนื้อหาสาระมีความยาวมากก็ควรจับใจความเป็นตอน ๆ แล้วจึงนำมาประมวลเป็นใจความสำคัญของเรื่อง

๓.๓ วิธีการเขียนของผู้เขียน

ปกติแล้วในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญประการเดียว แต่ผู้เขียนบางคนอาจเขียนย่อหน้าโดยมีใจความสำคัญมากกว่าหนึ่งข้อความ หรือเขียนเป็นย่อหน้าสั้น ๆ โดยแต่ละบรรทัดจะมีใจความสำคัญหรือไม่ก็ได้ การจับใจความสำคัญลักษณะนี้ควรจับใจความสำคัญรวมทั้งเรื่อง

การจับใจความสำคัญเป็นเรื่องที่ผู้เรียนต้องศึกษาและฝึกฝน โดยต้องเข้าใจวิธีการจับใจความสำคัญเข้าใจสารที่ได้รับ ตลอดจนจนวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การจับใจความสำคัญจึงจะบรรลุผล ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาและความคิดของผู้เขียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการอ่านขั้นสูง คือ การอ่านวิเคราะห์และตีความต่อไป

บรรณานุกรม

- ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์, ม.ล. (๒๕๕๖). “การอ่านจับใจความสำคัญ,” *การใช้ภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ ๕). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย. หน้า ๔๗ - ๕๘.
- ดาวรัตน์ ชูทรัพย์. (๒๕๔๗). *หนึ่งร้อยพันผลงาน*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นิโกลฟิล์ม จำกัด.
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (๒๕๖๑). *การอ่านให้เก่ง* (พิมพ์ครั้งที่ ๑๗). นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- รัตนา ฤชาฤทธิ. (๒๕๕๖). “มูลสถานแห่งราชวงศ์,” *ภาษาไทยวันนี้ เล่ม ๗*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, หน้า ๑๗๑ - ๑๗๓.
- ราตรี ธีนวารชร. (๒๕๔๒). “การเขียนย่อหน้า,” *การใช้ภาษาไทย ๑* (พิมพ์ครั้งที่ ๓). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย. หน้า ๗๕ - ๘๕.
- ส.พลายน้อย. (๒๕๖๐). *เกิดในเรือ*. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ.

การจัดกิจกรรมการอบรม : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ

ตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

แผนการจัดกิจกรรมการอบรม

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น			จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อใช้สำหรับรับสารผ่านการอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตรงประเด็น การจับใจความสำคัญได้อย่างแม่นยำจะช่วยให้ผู้รับสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาขั้นสูงยิ่งขึ้นสามารถนำใจความสำคัญจากสิ่งที่ได้อ่านมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่าและนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ทุกคนควรศึกษาและหมั่นฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้เกิดความชำนาญเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. ด้านความรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจวิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น ๒. ด้านทักษะ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ ๑ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ขั้นนำ ๑. ผู้เข้ารับการอบรมทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-Test) ๒. วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมฟังเพลงเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ แล้วกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบตั้งคำถาม 5W1H ขั้นฝึกอบรม ๑. ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามพัฒนาการคิดจากการฟังเพลงตัวอย่างคำถาม ๑) เพลงนี้กล่าวถึงบุคคลใดบ้าง (Who) ๒) บุคคลในเพลงนี้ทำอะไร (What) ๓) เหตุการณ์ในเพลงนี้เกิดขึ้นเมื่อไร (When) ๔) เหตุการณ์ในเพลงนี้เกิดขึ้นที่ไหน (Where) ๕) เหตุการณ์ในเพลงนี้เป็นอย่างไร (How) ๒. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทความเรื่อง “งูทางกระดิ่ง” แล้วแยกส่วนประกอบข้อความ ๓. วิทยากรอธิบายเรื่องลักษณะของข้อความในแต่ละย่อหน้า	แหล่งเรียนรู้ เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สื่อ ๑. เพลง ๒. บทอ่านในชุดฝึกอบรม เรื่องต่อไปนี้ ๒.๑ งูทางกระดิ่ง ๒.๒ หัวเรือ ๒.๓ พระราชนิพนธ์ ๒.๔ ผักและผลไม้ ๒.๕ กำแพงเมืองจีน ๒.๖ หินลับมีด ๓. แบบฝึกหัดในชุดฝึกอบรม ข้อ ๑, ๕, ๙, และ ๑๓ ภาระงาน/ชิ้นงาน แบบฝึกหัดในชุดฝึกอบรม	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง

๓. ด้านความเป็นครู/ศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	๔. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากบทอ่านเรื่อง “งูทางกระดิ่ง” ๕. วิทยากรอธิบายวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันได ขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ขั้นสรุป ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H กิจกรรมย่อยที่ ๒ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words) ขั้นนำ ๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายทบทวนความรู้เรื่องวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันได ขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ๒. วิทยากรกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words) ขั้นฝึกอบรม ๑. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะของคำว่า “คำสำคัญ” (Key Words) ตามมุมมองของผู้เข้ารับการอบรม ๒. วิทยากรสรุปคำตอบของผู้เข้ารับการอบรมแล้วอธิบาย	การวัดและประเมินผล <table border="1"> <thead> <tr> <th>วิธีการ</th><th>เครื่องมือ</th><th>เกณฑ์การผ่าน</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑. ทดสอบก่อน - หลังการอบรม</td><td>แบบทดสอบและเฉลย</td><td>๑.๑ ผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนหลังการอบรมร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ๑.๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม</td></tr> <tr> <td>๒. สังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม</td><td>แบบสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม</td><td>ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดมีส่วนร่วม ในกิจกรรม</td></tr> </tbody> </table>	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน	๑. ทดสอบก่อน - หลังการอบรม	แบบทดสอบและเฉลย	๑.๑ ผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนหลังการอบรมร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ๑.๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม	๒. สังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดมีส่วนร่วม ในกิจกรรม
วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน									
๑. ทดสอบก่อน - หลังการอบรม	แบบทดสอบและเฉลย	๑.๑ ผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนหลังการอบรมร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปของคะแนนเต็ม ๑.๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม									
๒. สังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้รับการอบรมทั้งหมดมีส่วนร่วม ในกิจกรรม									

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง

	วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words) ๓. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่อง “หัวเรือ” แล้วร่วมกันหาคำสำคัญ (Key Words) ของเรื่อง เช่น ๓.๑ คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนเหมือนกัน สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ๓.๒ คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนต่างกัน สื่อความหมายเหมือนกัน ปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ๔. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากการหาคำสำคัญ (Key Words) ของเรื่อง “หัวเรือ” ๕. ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามพัฒนาการคิดเรื่อง “หัวเรือ” ๖. ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบฝึกหัดและเฉลยร่วมกับวิทยากร ขั้นสรุป ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)	๓. ตรวจแบบฝึกหัด	แบบฝึกหัดและเฉลย	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับการอบรม เฉลยและตรวจแบบฝึกหัดร่วมกับวิทยากรได้ถูกต้อง
--	--	-------------------------	-------------------------	--

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
	กิจกรรมย่อยที่ ๓ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ ชั้นนำ ๑. วิद्यากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายทบทวน ความรู้เรื่องวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันได ขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words) ๒. วิद्यากรกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องการอ่าน จับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยาย ใจความสำคัญ ขั้นฝึกอบรม ๑. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกับอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนขยายของข้อความหรือประโยค ๒. วิद्यากรสรุปคำตอบของผู้เข้ารับการอบรมแล้วอธิบาย วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ ๓. วิद्यากรอธิบายลักษณะสำคัญของส่วนขยาย ใจความสำคัญที่สามารถตัดออกได้ พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบดังนี้ ๓.๑ การให้คำจำกัดความ ๓.๒ การอธิบายให้รายละเอียด ๓.๓ การให้เหตุผล ๓.๔ การยกตัวอย่าง	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง

- ๓.๕ การเปรียบเทียบ
 ๔. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่อง “พระราชวัง” แล้วร่วมกันพิจารณาตัดสินส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลในการตัดข้อความนั้น ๆ
 ๕. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากการตัดสินส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง “พระราชวัง”
 ๖. ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามพัฒนาการคิดเรื่อง “พระราชวัง”
 ๗. ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบฝึกหัดและเฉลยร่วมกับวิทยากร
- ขั้นสรุป**
- ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดสินส่วนขยายใจความสำคัญ
- กิจกรรมย่อยที่ ๔**
- เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔** การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ
- ขั้นนำ**
๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายทบทวนวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดสินส่วนขยายใจความสำคัญ

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
	๒. ครูอธิบายเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ ขั้นฝึกอบรม ๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายและยกตัวอย่างคำเชื่อมประโยค ๒. วิทยากรสรุปคำตอบของผู้เข้ารับการอบรมแล้วอธิบายวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ ๓. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่อง “ผักและผลไม้” แล้วตอบคำถามพัฒนาการคิดดังนี้ ๓.๑ ย่อหน้านี้กล่าวถึงอะไร ๓.๒ ผักและผลไม้สดเป็นอย่างไร ๓.๓ เอนไซม์ดังกล่าวเป็นอย่างไร ๔. ผู้เข้ารับการอบรมเติมคำเชื่อม “เพราะ” เพื่อหาส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง “ผักและผลไม้” ๕. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากการเติมคำเชื่อม “เพราะ” เพื่อหาส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง “ผักและผลไม้” ๖. ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบฝึกหัดและเฉลยร่วมกับวิทยากร	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
	ขั้นสรุป ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ กิจกรรมย่อยที่ ๕ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ชั้นนำ ๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายทบทวนวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ ๒. วิทยากรอธิบายเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ขั้นฝึกอบรม ๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายถึงตัวอย่างคำเชื่อมที่แสดงความขัดแย้ง ๒. วิทยากรสรุปคำตอบของผู้เข้ารับการอบรม แล้วอธิบายวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
	๓. วิทยาการอธิบายเรื่องการใช้สัญลักษณ์กำกับข้อความที่มีความหมายตรงข้ามกันดังนี้ ๓.๑ เครื่องหมาย + แทนข้อความเชิงบวก/ข้อความที่ดี ๓.๒ เครื่องหมาย - แทนข้อความเชิงลบ/ข้อความที่ไม่ดี ๔. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันยกตัวอย่างคำหรือข้อความที่แสดงความหมายตรงกันข้ามจากบทอ่านที่กำหนด โดยใช้เครื่องหมาย + และ - กำกับข้อความดังกล่าว ๕. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่อง “กำแพงเมืองจีน” แล้วตอบคำถามพัฒนาความคิดดังนี้ ๕.๑ บทอ่านดังกล่าวกล่าวถึงเรื่องใด (เทคนิคบันได ขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H) ๕.๒ คำสำคัญของเรื่องมีคำว่าอะไรบ้าง (เทคนิคบันได ขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)) ๕.๓ ข้อความใดเป็นส่วนขยายสำคัญของเรื่อง (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ) ๕.๔ บทอ่านนี้สามารถเติมคำเชื่อมเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่องได้หรือไม่ ถ้าเติมได้จะเติมคำว่าอะไร และเติมลงที่ใด (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ) ๖. ผู้เข้ารับการอบรมหาคำเชื่อมแสดงความขัดแย้งที่ปรากฏในบทอ่านเรื่อง “กำแพงเมืองจีน”	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง
	๗. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากการหาคำเชื่อมแสดงความขัดแย้งเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง ๘. ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบฝึกหัดและเฉลยร่วมกับวิทยากร ขั้นสรุป ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง กิจกรรมย่อยที่ ๖ บันไดขั้นที่ ๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน ขั้นนำ ๑. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายทบทวนวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ - ๕ ๒. วิทยากรอธิบายเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน ขั้นฝึกอบรม ๑. วิทยากรอธิบายวิธีการอ่านใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน ๒. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่อง “หินลับมีด” โดยแต่ละย่อหน้าตอบคำถามพัฒนาการคิดดังนี้	

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

จำนวนชั่วโมง ๖ ชั่วโมง

- ๒.๑ ย่อหน้านี้กล่าวถึงเรื่องอะไร (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H)
- ๒.๒ คำสำคัญของย่อหน้านี้มีคำว่าอะไรบ้าง (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words))
- ๒.๓ ข้อความใดเป็นส่วนขยายส่วนสำคัญของย่อหน้านี้ (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ)
- ๒.๔ ย่อหน้านี้สามารถเติมคำเชื่อมเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่องได้หรือไม่ ถ้าเติมได้จะเติมคำว่าอะไร และเติมลงที่ใด (เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ)
๓. วิเคราะห์และผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากคำถามพัฒนาการคิดเรื่อง “หินลับมีด” ในแต่ละย่อหน้า แล้วร่วมกันสรุปใจความสำคัญทั้งหมดของเรื่อง
- ขั้นสรุป**
๑. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน
๒. ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนวิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น
๓. ผู้เข้ารับการอบรมทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-Test)

แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คำชี้แจง

วิทยากรหรือผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม แล้วดำเนินการตามลำดับดังนี้

๑. ประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ถ้าผู้เข้ารับการอบรม “มี” พฤติกรรมการมีส่วนร่วมตามนิยามศัพท์เฉพาะ ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมย่อยที่ ๑ - ๖ ตามความเป็นจริง

๒. สรุปผลการประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรมตามเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพและการแปลผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมที่แสดงออกถึงความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ตามกิจกรรมย่อยที่จัดขึ้น เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

เกณฑ์การให้ระดับคุณภาพและการแปลผล

ระดับคุณภาพ	การแปลผล	คำอธิบายระดับคุณภาพ
๕	ดีเยี่ยม	ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๕ - ๖ กิจกรรมย่อย
๔	ดี	ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๔ กิจกรรมย่อย
๓	ปานกลาง	ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๓ กิจกรรมย่อย
๒	พอใช้	ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๒ กิจกรรมย่อย
๑	ปรับปรุง	ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๐ - ๑ กิจกรรมย่อย

รายการกิจกรรม

- ๑ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๑ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H
- ๒ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๒ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)
- ๓ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๓ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๓ การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ
- ๔ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๔ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๔ การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ
- ๕ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๕ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๕ การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง
- ๖ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่ ๖ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๖ การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน

การจัดกิจกรรมการอบรม : การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
ตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

แผนการจัดกิจกรรมการอบรม

การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น			จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง
สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การทบทวนองค์ความรู้ เรื่องการจับใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ทราบทิศทางการรับรู้เนื้อหา สาระสำคัญโดยมีเทคนิคการจับใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น ๑. การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ๒. การหาคำสำคัญ (Key Words) ๓. การตัดส่วนขยายใจความสำคัญ ๔. การเติมคำเชื่อมหาส่วนขยายใจความสำคัญ ๕. การสังเกตคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ๖. การหาใจความสำคัญได้ทุกบทอ่าน	กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ ๑ สร้างสุขสนุกสนาน วิทยากรจัดกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมย่อยที่ ๒ อ่านเรื่องให้จบ ค้นพบ 5W1H ๑. วิทยากรทบทวนขั้นตอนการอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H ๒. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่องนิทานปลาตาว ตั้งแต่ต้นจนจบ ๓. ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามจากบทอ่านเรื่องนิทานปลาตาวลงในใบกิจกรรมที่ ๑ ๔. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันเฉลยคำตอบจากบทอ่านเรื่องนิทานปลาตาว ๕. ผู้เข้ารับการอบรมตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบของตนเอง ๖. ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทอ่านเรื่องหมอชิวโกมารักจี้ ๗. ผู้เข้ารับการอบรมตั้งคำถามตามแนวทาง 5W1H และตอบคำถามลงในใบกิจกรรมที่ ๒ ๘. ตัวแทนผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอตัวอย่างคำถามและคำตอบตามแนวทาง 5W1H ๙. ผู้เข้าอบรมร่วมกันสรุปความรู้	แหล่งเรียนรู้ เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สื่อ ๑. บทอ่านเรื่องนิทานปลาตาว ๒. บทอ่านเรื่องหมอชิวโกมารักจี้ ๓. โปรแกรม Quizizz ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบกิจกรรมที่ ๑ บทอ่านเรื่องนิทานปลาตาว ๒. ใบกิจกรรมที่ ๒ บทอ่านเรื่องหมอชิวโกมารักจี้ ๓. ใบกิจกรรมที่ ๓ แข่งขันเรียงร้อยถ้อยใจความ ๔. ใบกิจกรรมที่ ๔.๑ จับใจความในบทอ่านที่หลากหลาย ๕. ใบกิจกรรมที่ ๔.๒ จับใจความในบทอ่านที่หลากหลาย	

การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น

จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง

๓. ด้านความเป็นครู/ศึกษานิเทศก์ ๓.๑ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาตนเอง ในด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ตามหลักการบันได ๖ ขั้น ๓.๒ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าร่วมชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	กิจกรรมย่อยที่ ๓ เพิ่มเคล็ดลึกลับาคำสำคัญ ๑. วิทยากรแนะนำวิธีการใช้โปรแกรม Quizizz กับผู้เข้ารับการอบรม ดังนี้ ๑.๑ ผู้เข้ารับการอบรมเข้าไปที่ Link ๑.๒ ผู้เข้ารับการอบรมกรอกรหัส Code ที่ปรากฏบนหน้าจอ ๑.๓ ผู้เข้ารับการอบรมตั้งชื่อโดยใช้ชื่อจริงและต่อท้ายด้วย เขตพื้นที่การศึกษาของตนเอง ดังเช่น “ประจักษ์ สพม.กท.๑” ๑.๔ ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบ “ค้นคำสำคัญ” จำนวน ๑๐ ข้อ ผ่านโปรแกรม Quizizz ๒. วิทยากรสรุปผลการทำแบบทดสอบ “ค้นคำสำคัญ” ร่วมกับผู้เข้ารับการอบรม ๓. วิทยากรมอบรางวัลให้กับผู้เข้ารับการอบรมที่ได้คะแนน สูงสุด ๕ ลำดับแรก ๔. วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามในประเด็น ที่สงสัย พร้อมอภิปรายร่วมกัน กิจกรรมย่อยที่ ๔ แข่งขันเรียงถ้อยร้อยใจความ ๑. แจกใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขันเรียงร้อยถ้อยใจความ” ให้ผู้เข้ารับการอบรมคนละ ๑ แผ่น ๒. ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรมใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขัน เรียงร้อยถ้อยใจความ” โดยให้เรียงข้อความที่กำหนด ให้เป็นย่อหน้าที่ถูกต้องสมบูรณ์	การวัดและประเมินผล <table border="1"> <thead> <tr> <th>วิธีการ</th><th>เครื่องมือ</th><th>เกณฑ์การผ่าน</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑. สังเกต การตอบ คำถาม</td><td>แบบ สังเกต</td><td>ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ตอบคำถาม ได้ถูกต้อง</td></tr> <tr> <td>๒. สังเกต พฤติกรรม การมี ส่วนร่วม ในกิจกรรม</td><td>แบบ สังเกต</td><td>ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ทั้งหมด มีส่วนร่วม ในกิจกรรม</td></tr> <tr> <td>๓. ตรวจ แบบฝึกหัด</td><td>แบบฝึกหัด และเฉลย</td><td>ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับการ อบรมเฉลย และตรวจ แบบฝึกหัด ร่วมกับ วิทยากร ได้ถูกต้อง</td></tr> </tbody> </table>	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน	๑. สังเกต การตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ตอบคำถาม ได้ถูกต้อง	๒. สังเกต พฤติกรรม การมี ส่วนร่วม ในกิจกรรม	แบบ สังเกต	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ทั้งหมด มีส่วนร่วม ในกิจกรรม	๓. ตรวจ แบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด และเฉลย	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับการ อบรมเฉลย และตรวจ แบบฝึกหัด ร่วมกับ วิทยากร ได้ถูกต้อง
วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน												
๑. สังเกต การตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ตอบคำถาม ได้ถูกต้อง												
๒. สังเกต พฤติกรรม การมี ส่วนร่วม ในกิจกรรม	แบบ สังเกต	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับ การอบรม ทั้งหมด มีส่วนร่วม ในกิจกรรม												
๓. ตรวจ แบบฝึกหัด	แบบฝึกหัด และเฉลย	ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับการ อบรมเฉลย และตรวจ แบบฝึกหัด ร่วมกับ วิทยากร ได้ถูกต้อง												

การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการจับใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง
	๓. ให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขันเรียงร้อยถ้อยใจความ” ว่าถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ส่วนที่จะต้องแก้ไขอย่างไร ๔. ให้ผู้เข้ารับการอบรมจับใจความสำคัญของใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขันเรียงร้อยถ้อยใจความ” โดยใช้หลักการบันได ๖ ขั้น ๕. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาว่า จับใจความสำคัญถูกต้องหรือไม่ ๖. ให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกวิธีการจับใจความสำคัญว่า ใช้ขั้นใดของหลักการบันได ๖ ขั้น เพื่อจับใจความสำคัญ ๗. วิทยากรแกนนำและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันเฉลยคำตอบ กิจกรรมย่อยที่ ๕ จับใจความในบทความที่หลากหลาย ๑. แจกใบกิจกรรมที่ ๔ “จับใจความในบทความที่หลากหลาย” ให้ผู้เข้ารับการอบรมคนละ ๑ แผ่น ๒. ให้ผู้เข้ารับการอบรมจับใจความสำคัญของใบกิจกรรมที่ ๔ “จับใจความในบทความที่หลากหลาย” โดยใช้หลักการบันได ๖ ขั้น ๓. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาว่า จับใจความสำคัญถูกต้องหรือไม่ ๔. ให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกวิธีการจับใจความสำคัญว่า ใช้ขั้นใดของหลักการบันได ๖ ขั้น เพื่อจับใจความสำคัญ ๕. วิทยากรแกนนำและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันเฉลยคำตอบ	

การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการจัดใจความสำคัญตามหลักการบันได ๖ ขั้น		จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง
	กิจกรรมย่อยที่ ๖ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม (๔๐ นาที) ๑. ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม ๒. ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มรับกระดาษแผ่นเล็ก (Post-it) ตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม แต่ละคนเขียนปัญหาเกี่ยวกับการสอนอ่านจับใจความสำคัญ ๓. ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มคัดเลือกปัญหา ๑ ปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เลือก และเขียนในกระดาษฟลิปชาร์ต ๔. ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหาดูโดยใช้บันได ๖ ขั้นสู่การปฏิบัติจริง อย่างเป็นรูปธรรม ๕. ตัวแทนผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอผลการอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหาดู ๖. วิทยากรสรุปกิจกรรมจากผลการนำเสนอของผู้เข้ารับการอบรม	

ใบกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง อ่านเรื่องนิทานปลาตาว แล้วตอบคำถาม

นิทานเรื่องปลาตาว

เช้าวันหนึ่ง ชายชราลงไปเดินเล่นที่ชายหาด เมื่อกวาดสายตาไปบนหาดทรายสีขาวที่ทอดยาว สุดลูกหูลูกตา เขาก็มองเห็นปลาตาวนับพันตัวนอนเกลยตื้นอยู่ ปลาตาวพวกนี้คงถูกพัดพามาช่วงที่น้ำขึ้น และพอตอนน้ำลงมันคงว่ายกลับลงไปไม่ทัน จึงมานอนแอ้งแม้งอย่างที่เราเห็น

แสงจากพระอาทิตย์เริ่มร้อนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อีกไม่กี่ชั่วโมงปลาตาวทั้งหลายก็จะแห้งตาย ขณะที่ชายชรากำลังนึกสงสารปลาตาวผู้โชคร้ายเหล่านั้น เขาก็มองเห็นเด็กผู้ชายคนหนึ่งกำลังก้ม ๆ เงย ๆ หยิบปลาตาวเขี่ยลงไปในทะเล ชายชราจึงเดินไปใกล้ ๆ แล้วเอ่ยว่า “ทำอะไรอยู่เจ้าหนู”

“ผมกำลังช่วยชีวิตปลาตาวอยู่ครับ”

“เอาจริงหรือ หาดนี้ยาวมากนะ ปลาตาวก็มีเป็นพันเป็นหมื่นตัว เธอจะไปช่วยมันทันได้อย่างไร รู้ตัวรีเปล่าว่าสิ่งที่เธอทำมันแทบไม่มีความหมายอะไรเลย”

เด็กชายคนนั้นยิ้มให้ชายชรา ก้มลงหยิบปลาตาว ชูมันขึ้นมา แล้วพูดว่า

“มีสิครับ อย่างน้อยมันก็มีความหมายกับปลาตาวตัวนี้”

แล้วเด็กผู้ชายก็เขี่ยปลาตาวตัวนั้นลงทะเลไป ก่อนจะก้มลงไปเก็บปลาตาวขึ้นมาอีกตัว

“แล้วก็ตัวนี้...แล้วก็ตัวนี้...แล้วก็ตัวนี้...”

คำถาม	คำตอบ
๑. ตัวละครสำคัญในนิทานเรื่องนี้คือใคร (Who)	
๒. ตัวละครสำคัญในเรื่องทำอะไร (What)	
๓. สถานที่ที่ปรากฏในเรื่องคือที่ใด (Where)	
๔. เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นเวลาใด (When)	
๕. เพราะเหตุใดตัวละครสำคัญจึงทำพฤติกรรมนั้น (Why)	
๖. ผลจากการที่ตัวละครสำคัญทำพฤติกรรมนั้นส่งผลอย่างไร (How)	

ใบกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง อ่านเรื่องหมอซิวโกมารักจ้ แล้วสร้างคำถามและตอบคำถามตามแนวทาง 5W1H

หมอซิวโกมารักจ้

ครั้งพุทธกาลมีหมอใหญ่เลื่องชื่ออยู่คนหนึ่ง นามว่า “ซิวโกมารักจ้” ตามตำนานกล่าวว่าท่านเป็นลูกของหญิงงามเมืองหรือนางนครโสเภณีซึ่งสมัยนั้นถือว่าเป็นเกียรติยศของบ้านเมืองอย่างหนึ่งนามว่า “สาละวดี” ค่าที่มารดามีอาชีพที่ต้องรักษาตัวให้เลอโฉมอยู่เป็นนิตย์ พอพลัดพลั้งเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา นางจึงหลบหนีจากวงสังคมไปพักใหญ่ ภายหลังคลอดลูกชายออกมา ก็ส่งให้คนสนิทเอาไปทิ้งกองขยะ เพราะว่าลูกชายไม่สามารถสืบเชื้อสายอันทรงเกียรติของมารดาได้ หากเลี้ยงไปก็จะเป็นความอับอายแก่ตน

ดั่งนรกซังหรือสวรรค์แก่งก็ไม่รู้ เผลอญเข้าวันนั้นเจ้าชายอภัยพระโอรสองค์หนึ่งของพระเจ้าพิมพิสาร ทรงดำเนินผ่านมาทางนั้นพอดี ทอดพระเนตรเห็นอีกาจำนวนมากบินว่อนอยู่เหนือกองขยะ จึงทรงใช้มหาดเล็กไปดู มหาดเล็กกราบทูลว่า “เป็นเด็ก” จึงทรงถามกลับไปว่า “ตายหรือเป็น” มหาดเล็กตอบว่า “ยังเป็น ๆ อยู่เลยพระเจ้าข้า” จึงทรงรับเด็กไว้ในพระราชูปถัมภ์แล้วเรียกชื่อว่า “ซิวโก” แปลว่า “ยังมีชีวิตอยู่” หรือแปลเป็นไทยอีกชื่อหนึ่งว่า “บุญรอด”

(ตัดตอนจาก O-NET ม.๓)

คำถาม	คำตอบ
๑. WHO :	
๒. WHAT :	
๓. WHERE :	
๔. WHEN :	
๕. WHY :	
๖. HOW :	

คำถามที่ใช้ในกิจกรรม “เพิ่มเคล็ดลึบท้าคำสำคัญ”
(โปรแกรม Quizizz)

๑. พริกเป็นพืชที่อุดมด้วยวิตามินซี ซึ่งจำเป็นต่อการบำรุงผิวพรรณ เอ็นและกระดูก พริกชี้หนูหรือพริกชี้ฟ้าดิบแห้ง ๑ ถ้วยตวง (ประมาณ ๑๐ ซ่อนโตะ) ให้วิตามินซีเท่ากับปริมาณที่ร่างกายควรได้รับในแต่ละวัน ถ้าเป็นพริกแดงจะมีวิตามินซีมากกว่านี้ถึง ๒ เท่า

คำถาม คำสำคัญในย่อหน้านี้ตรงกับข้อใด

- ๑. พืช วิตามิน
- ๒. วิตามิน พริก
- ๓. พริก วิตามินซี
- ๔. วิตามินซี พริกชี้หนู

๒. การหัวเราะจะกระตุ้นกล้ามเนื้อให้ผ่อนคลาย ทำให้การหายใจเข้าออกดีขึ้น ช่วยนวดอวัยวะภายในอย่างหัวใจและปอด ส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย ทำให้อดทนต่อความเครียดได้มากขึ้น ลดอาการเจ็บปวดทำให้ระบบต่าง ๆ ในร่างกายทำงานได้อย่างสงบ ช่วยให้การย่อยอาหารดีขึ้น ช่วยกระตุ้นอารมณ์ผ่อนคลายและบรรเทาอาการเจ็บปวดภายในร่างกาย นอกจากนี้การหัวเราะยังช่วยเร่งความเร็วกระบวนการเยียวยาในร่างกาย ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิตในร่างกาย ช่วยลดความเครียด ความโกรธ และความหดหู่เพิ่มออกซิเจนในเลือดอีกด้วย

คำถาม ข้อใดคือคำสำคัญในย่อหน้านี้

- ๑. สรรพคุณ ช่วย
- ๒. อวัยวะ อารมณ์ขัน
- ๓. ร่างกาย การหัวเราะ
- ๔. การหัวเราะ ประโยชน์

๓. ข้าวแช่เป็นวัฒนธรรมทางอาหารที่ไทยรับมาจากคนมอญ สมัยรัชกาลที่ ๑ มอญเข้ามาอยู่ในดินแดนสยามในฐานะผู้ร่วมกู้ชาติ ซึ่งเป็นที่มาของต้นตระกูลคชเสนีในปัจจุบัน ชาวมอญ มีประเพณีส่งข้าวแช่ในช่วงสงกรานต์ ช่วงกอบกู้เมืองในสมัยรัชกาลที่ ๑ ก็มีพิธีส่งข้าวแช่กัน วัฒนธรรมนี้จึงเริ่มแพร่หลายตั้งแต่นั้นมา

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

- ๑. ข้าวแช่
- ๒. คนมอญ
- ๓. สงกรานต์
- ๔. วัฒนธรรม

๔. คาร์โบไฮเดรตเป็นสารอาหารที่สำคัญที่สุดในบรรดาสารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกาย จากสัดส่วนของพลังงานที่ได้จากอาหารทั้งหมดใน ๑ วัน จะมีคาร์โบไฮเดรตประมาณร้อยละ ๔๐ - ๘๐ ซึ่งจะสูงกว่าที่ได้จากไขมันและโปรตีน สำหรับการกินข้าวของคนไทย สัดส่วนของข้าว ก็จะมากกว่ากับข้าว กรณีเช่นนี้สอดคล้องกับหลักวิชาการที่ว่าพลังงานที่ได้จากอาหารนั้น ควรมาจากคาร์โบไฮเดรตเป็นหลัก รองลงมาคือไขมันและโปรตีน

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. อาหาร
๒. พลังงาน
๓. สารอาหาร
๔. คาร์โบไฮเดรต

๕. การทำอะไรแต่พอดีนั้นออกจะยากอยู่หน่อยเหมือนการตักน้ำมาหนึ่งขันใหญ่แล้วนำมากรอกใส่ขวดให้พอดีนั่นยาก เพราะต้องมีหกมีบ่ามีขาดมีเกินอยู่บ้างเป็นธรรมดา น้ำก็เหมือนผู้ให้ ขวดก็เหมือนผู้รับ น้ำมากไปขวดเล็กไปก็ใส่ได้ไม่พอดี น้ำนิดเดียวขวดใหญ่ไปก็ใส่ไม่พอดีอีกเหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ น้ำกับขวดจึงต้องพอดิกัน

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. น้ำ
๒. ผู้ให้
๓. ผู้รับ
๔. ความพอดิ

ใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขันเรียงถ้อยร้อยใจความ”

ข้อความ

๑. เพราะการอ่านหนังสือมิใช่จะอ่านเฉพาะหนังสือทางวิชาการหรือหนังสือเรียนเท่านั้น

๒. ยังแฝงข้อคิดและสาระไว้อีกด้วย

๓. หากแต่ยังรวมถึงการอ่านหนังสือนวนิยาย สารคดี และการ์ตูน

๔. เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้

๕. นอกจากนั้นยังให้ความสนุกเพลิดเพลินได้อีกด้วย

๖. ทำให้มีความคิดที่กว้างไกล ทันโลก ทันเหตุการณ์

๗. การอ่านหนังสือมีประโยชน์มาก

๘. ซึ่งหนังสือเหล่านี้นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว

๑. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียงลำดับข้อความที่กำหนดให้เป็นย่อหน้าที่ถูกต้องสมบูรณ์

.....

.....

.....

.....

๒. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนใจความสำคัญของย่อหน้าโดยใช้หลักการบันได ๖ ขั้น

.....

.....

.....

.....

๓. ให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกวิธีการจับใจความสำคัญว่า ใช้ขั้นใดของหลักการบันได ๖ ขั้น

.....

.....

.....

.....

ชื่อผู้เข้าอบรม..... ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน/สังกัด..... จังหวัด.....

ใบกิจกรรมที่ ๔.๑ “จับใจความในบทอ่านที่หลากหลาย”

ข้อความ

(๑) การใช้ยานัตถ์วิธีแรก คือ ใช้สอดเข้าไปอุดไว้ในจมูก (๒) การจะใช้น้ำสอดต้องบดยาให้เป็นผง และทำเป็นครีมหรือเป็นก้อน (๓) หรืออาจใช้ผ้าขาวบางห่อตัวยาวไว้ (๔) (หรืออาจทำเป็นยาน้ำ ใช้สำลีชุบแล้วสอดเข้าไปในจมูก (๕) การสอดยาเข้าโพรงจมูกมีผลในการฆ่าเชื้อ ละลายเสมหะและแก้บวม (๖) ที่สำคัญมักใช้กับอาการปวดศีรษะและเป็นโรคที่จมูก (๗) ขณะเดียวกันก็ใช้แก้โรคมะเร็งและโรคติดเชื้อก็ได้ (๘) วิธีที่สอง คือ การสอดเข้าจมูก (๙) เป็นการสอดเอายาผงเข้าไป ทำให้ตัวยาคือติดอยู่กับสารเหลวในจมูก (๑๐) เป็นวิธีรักษาเยื่อจมูกที่ดี (๑๑) เนื่องจากตัวยาน้ำที่ใช้น้ำสอดเข้าไปนี้มีผลของเครื่องหอม (๑๒) ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นเยื่อจมูก (๑๓) ดังนั้นจึงอาจทำได้ (๑๔) ส่วนการดม (๑๕) คือ การบดยาให้เป็นผง แล้วดมหรือตำหรือเผาเพื่อให้เกิดกลิ่น (๑๖) เป็นวิธีรักษาด้วยกลิ่น (๑๗) ถ้าเปรียบเทียบกับวิธีการสอดแล้ว (๑๘) การดมเพียงต้องการกลิ่นไม่ทำให้จาม (๑๙) วิธีดมกลิ่นเหมาะกับเด็กเล็กหรือทารกมากกว่าวิธีอื่น

(ดัดแปลงจาก ช่งจิ้งตง. (๒๕๕๘). *Traditional Chinese Medicine* แพทย์แผนจีนด้านโรค. กรุงเทพฯ : โพลสต.)

๑. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนใจความสำคัญของย่อหน้าโดยใช้หลักการบันได ๖ ขั้น

.....

.....

.....

.....

๒. ให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกวิธีการจับใจความสำคัญว่า ใช้ขั้นตอนของหลักการบันได ๖ ขั้น

.....

.....

.....

.....

ชื่อผู้เข้าอบรม..... ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน/สังกัด..... จังหวัด.....

ข้อความที่ ๑

คำถาม จากข้อมูลที่กำหนดให้ ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการกินช็อกโกแลตมีความเชื่อที่ถูกต้องและผิด
๒. การรับประทานช็อกโกแลตเป็นประจำจะช่วยลดความดันโลหิตสูง
๓. ช็อกโกแลตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากโกโก้และมีให้เลือกหลายรูปแบบ
๔. การชงช็อกโกแลตไม่จำเป็นต้องใส่น้ำตาลเพราะในช็อกโกแลตมีน้ำตาลอยู่แล้ว

ข้อความที่ ๒

คำถาม จากข้อมูลที่กำหนดให้ บุคคลใดควบคุมเกรลิน ฮอร์โมนได้ดีที่สุด

๑. ชลธิ์นอนหลับในเวลากลางวันหลังจากรับประทานอาหารและปรับเวลาเข้านอนในเวลากลางคืนให้เร็วขึ้น
๒. สายธารรับประทานอาหารผักและผลไม้ตามฤดูกาลในมื้อกลางวันและออกกำลังกายโดยการว่ายน้ำหลังจากเลิกงาน
๓. นทีดื่มนมพว่องมันเนยแทนน้ำเปล่าและงดรับประทานอาหารขมหวานที่มีส่วนผสมของเนยที่ทำมาจากนมวัวและนมแพะ
๔. วาริรัตน์เปลี่ยนการรับประทานอาหารจากเช้า กลางวัน และเย็นมาเป็นรับประทานอาหารหลังก่อนพระอาทิตย์ขึ้นและหลังพระอาทิตย์ตก

การจัดกิจกรรมการอบรม : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดกิจกรรมการอบรม

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น		
จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง		
สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ควรเน้นพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อใช้สำหรับรับสารผ่านการอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตรงประเด็น การจับใจความสำคัญได้อย่างแม่นยำจะช่วยให้ผู้รับสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาขั้นสูงยิ่งขึ้น สามารถนำใจความสำคัญจากสิ่งที่ได้อ่านมาวิเคราะห์ตีความ ประเมินค่าและนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ทุกคนควรศึกษาและหมั่นฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้เกิดความชำนาญเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. ด้านความรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น	กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มเลือกปัญหาที่สำคัญจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ อย่างน้อย ๑ ปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ขั้นฝึกอบรม ๑. วิทยากรอธิบายแนวทางการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น ๒. ผู้เข้ารับการอบรมฝึกปฏิบัติออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น ขั้นสรุป ๑. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายสรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ๒. ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอและส่งแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้นตามช่องทางที่กำหนด	แหล่งเรียนรู้ เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สื่อ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น แผนที่ ๑ - ๖ ภาระงาน/ชิ้นงาน แผนการจัดการเรียนการสอน วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวนชั่วโมง ๔ ชั่วโมง

๒. ด้านทักษะ

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถออกแบบ
การจัดการเรียนรู้ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ
ตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

๓. ด้านความเป็นครู/ศึกษานิเทศก์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สร้างชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์ การผ่าน
ตรวจสอบ องค์ประกอบ และความ สมบูรณ์ ของแผน การจัดการ เรียนรู้	แบบ ตรวจสอบ รายการ องค์ประกอบ ของแผน การจัดการ เรียนรู้	แผนการจัด การเรียนรู้ มีระดับ คุณภาพ ตั้งแต่ระดับดี ขึ้นไป

ตัวอย่างร่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....
หน่วยการเรียนรู้ที่.....เรื่อง..... กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
รหัสวิชา.....รายวิชา..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา..... จำนวน.....คาบ
ผู้สอน.....

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

.....
.....
.....

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

.....
.....
.....

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

.....
.....
.....

๔. สาระการเรียนรู้

.....
.....
.....

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....
.....

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

.....
.....
.....

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

.....
.....
.....

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

๙. สื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

๑๐. แหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

๑๑. การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

๑๒. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

๑๓. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

แบบตรวจสอบรายการองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

ศึกษานิเทศก์หรือผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบรายการองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

๑. ตรวจสอบองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายการที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน โดยพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนนและความเป็นจริง

๒. บันทึกข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในแต่ละรายการ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อให้ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๓. สรุปผลการตรวจสอบรายการองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์การแปลผลระดับคุณภาพในภาพรวม

เกณฑ์การให้คะแนน

๑	หมายถึง	มีองค์ประกอบ ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องเหมาะสมทุกรายการ
๐	หมายถึง	มีองค์ประกอบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์
หรือไม่สอดคล้อง หรือไม่เหมาะสมบางรายการ ต้องปรับปรุงแก้ไข
หรือเพิ่มเติม

เกณฑ์การแปลผลระดับคุณภาพในภาพรวม

คะแนนเฉลี่ย	๐.๘๐ - ๑.๐๐	ระดับคุณภาพ ๕	แปลผล ดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย	๐.๗๐ - ๐.๗๙	ระดับคุณภาพ ๔	แปลผล ดี
คะแนนเฉลี่ย	๐.๖๐ - ๐.๖๙	ระดับคุณภาพ ๓	แปลผล ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	๐.๕๐ - ๐.๕๙	ระดับคุณภาพ ๒	แปลผล พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	๐.๐๐ - ๐.๔๙	ระดับคุณภาพ ๑	แปลผล ปรับปรุง

รายการ	ระดับ คะแนน		ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (ถ้ามี)
	๐	๑	
๑. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
๒. จุดประสงค์การเรียนรู้			
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด			
๔. สาระการเรียนรู้			
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน			
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน			
๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน			

รายการ	ระดับ คะแนน		ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (ถ้ามี)
	๐	๑	
๘. กิจกรรมการเรียนรู้			
๙. สื่อการเรียนรู้			
๑๐. แหล่งเรียนรู้			
๑๑. การวัดและประเมินผล			
๑๒. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)			
๑๓. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้			
รวม			
คะแนนเฉลี่ย			
ระดับคุณภาพ			
แปลผล			

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....
.....

ลงชื่อ
(.....)
...../...../.....
ผู้ตรวจสอบ

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

แนวทางการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ซึ่งครูสามารถเลือกใช้ตามความพร้อมบริบทของสถานศึกษา และความถนัดของตนเอง โดยใช้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๖ แนวทางดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๒)

แนวทางที่ ๑ ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และคิดกิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมายและเกิดสมรรถนะการอ่านเชิงวิชาการที่ต้องการ

แนวทางที่ ๒ ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอด เพิ่มเติมจากงานเดิม ให้ต่อเนื่องไปถึงขั้นการฝึกฝนการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้นั้น

แนวทางที่ ๓ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ ๔ สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้

เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะการอ่านที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ ๕ บูรณาการ ผสานหลายสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้ง และวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม โดยเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ ๖ สมรรถนะชีวิต ในกิจวัตรประจำวัน

เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้ว เป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการแล้วยังช่วยทำให้การทำกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การพัฒนาสมรรถนะการอ่าน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๓๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย ๕

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

จำนวน ๑ คาบ

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๑.๑

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ

แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๓/๓

ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคบันได ๖ ขั้น (บันไดขั้นที่ ๑ - ๒) (K)

๒.๒ นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้เทคนิคบันได ๖ ขั้น (บันไดขั้นที่ ๑ - ๒) (P)

๒.๓ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน (A)

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อใช้สำหรับรับสารผ่านการอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตรงประเด็น การจับใจความสำคัญได้อย่างแม่นยำจะช่วยให้ผู้รับสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาขั้นสูงยิ่งขึ้น สามารถนำใจความสำคัญจากสิ่งที่ได้อ่านมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า และนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ทุกคนควรศึกษาและหมั่นฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้เกิดความชำนาญเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

๔. สาระการเรียนรู้

๔.๑ ใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญหรือผลความ

๔.๒ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น

๑) เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H

๒) เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

☐ ความสามารถในการสื่อสาร

☒ ความสามารถในการคิด

☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☒ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

☐ ซื่อสัตย์สุจริต

☐ มีวินัย

☐ ใฝ่เรียนรู้

☐ อยู่อย่างพอเพียง

☒ มุ่งมั่นในการทำงาน

☐ รักความเป็นไทย

☐ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบงาน “ไขคดีปริศนา”

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนฟังเพลง “รำวงลอยกระทง” แล้วตอบคำถามพัฒนาการคิดต่อไปนี้

“วันเพ็ญเดือนสิบสอง น้ำก็นองเต็มตลิ่ง เราทั้งหลายชายหญิง สนุกกันจริง วันลอยกระทง ลอย ลอยกระทง ลอย ลอยกระทง ลอยกระทงกันแล้ว ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง รำวงวันลอยกระทง รำวงวันลอยกระทง บุญจะส่งให้เราสุขใจ บุญจะส่งให้เราสุขใจ”

๑.๑ บุคคลที่กล่าวถึงในเพลงมีใครบ้าง (Who)

(แนวคำตอบ : เรา ประกอบด้วย ผู้ชายและผู้หญิง, น้องแก้ว)

๑.๒ บุคคลในเพลงนี้ทำอะไร (What)

(แนวคำตอบ : ลอยกระทง, รำวง, รำวงวันลอยกระทง)

๑.๓ เหตุการณ์ในเพลงนี้เกิดขึ้นเมื่อไร (When)

(แนวคำตอบ : วันเพ็ญเดือนสิบสอง, วันลอยกระทง)

๑.๔ เหตุการณ์ในเพลงนี้เกิดขึ้นที่ไหน (Where)

(แนวคำตอบ : น่าจะเกิดที่ ริมแม่น้ำที่ไปลอยกระทง)

๑.๕ บุคคลที่กล่าวถึงในเพลงมีความรู้สึกอย่างไร (How)

(แนวคำตอบ : บุคคลที่กล่าวถึงในเพลงมีความสุขและสนุกสนาน)

๑.๖ เพลงนี้มีคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนและสื่อความหมายเหมือนกันปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเพลงคำใดบ้าง

(แนวคำตอบ: ลอย, ลอยกระทง, รำวง, รำวงวันลอยกระทง, บุญจะส่งให้เราสุขใจ)

๒. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบจากคำถามพัฒนาการคิด แล้วครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

ขั้นสอน

๑. นักเรียนศึกษาเรื่อง ใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญหรือพลความ จากแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามความสนใจ พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายสรุปข้อค้นพบตามประเด็นดังนี้

๑.๑ ลักษณะของใจความสำคัญ

๑.๒ ลักษณะของส่วนขยายใจความสำคัญ

๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปคำตอบหรือข้อค้นพบที่เป็นลักษณะของใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้นดังนี้

๒.๑ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H

๒.๒ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๒ - ๔ คน ทำใบงาน “ไขคดีปริศนา” ดังนี้

๓.๑ นักเรียนกำหนดบทบาทของสมาชิก โดยให้สมาชิก ๑ คน มีบทบาทเป็น “นักสืบ” และสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มมีบทบาทเป็น “ผู้ให้ข้อมูล”

๓.๒ นักเรียนที่มีบทบาทเป็น “นักสืบ” ให้นักเรียนแจกแหล่งข่าวสำหรับไขคดีให้นักเรียนที่มีบทบาทเป็น “ผู้ให้ข้อมูล” อ่านคนละ ๑ แหล่งข่าว

๓.๒ นักเรียนที่มีบทบาทเป็น “นักสืบ” สอบสวน นักเรียนที่มีบทบาทเป็น “ผู้ให้ข้อมูล” ทุกคนในกลุ่ม โดยใช้คำถามพัฒนาการคิด ส่วนนักเรียนที่มีบทบาทเป็น “ผู้ให้ข้อมูล” หาคำตอบจากแหล่งข่าวที่ได้รับแล้วตอบคำถามพัฒนาการคิดดังนี้

- ๑) บุคคลที่กล่าวถึงในแหล่งข่าวมีใครบ้าง (Who)
- ๒) บุคคลในแหล่งข่าวทำอะไร (What)
- ๓) เพราะเหตุใดบุคคลในแหล่งข่าวจึงทำเช่นนั้น (Why)
- ๔) เหตุการณ์ในแหล่งข่าวเกิดขึ้นเมื่อไร (When)
- ๕) เหตุการณ์ในแหล่งข่าวเกิดขึ้นที่ไหน (Where)
- ๖) เหตุการณ์ในแหล่งข่าวเป็นอย่างไร (How)
- ๗) แหล่งข่าวนี้นี้มีคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนและสื่อความหมายเหมือนกันปรากฏซ้ำ ๆ

ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องคำใดบ้าง

๘) แหล่งข่าวนี้นี้มีคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่เขียนต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกันปรากฏซ้ำ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องคำใดบ้าง

๓.๓ นักเรียนที่มีบทบาทเป็น “นักสืบ” สรุปคำตอบจากคำถามพัฒนาการคิด แล้วร่วมอภิปรายคำตอบกับนักเรียนที่มีบทบาทเป็น “ผู้ให้ข้อมูล”

๓.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งคำตอบใบงาน “ไขคดีปริศนา” ให้ครู

๔. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายคำตอบของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมกันเฉลยคำตอบใบงาน “ไขคดีปริศนา”

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น แล้วนักเรียนบันทึกลงในสมุดตามประเด็นดังนี้

๑.๑ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๑ การอ่านเรื่องให้จบ ตั้งคำถาม 5W1H

๑.๒ เทคนิคบันไดขั้นที่ ๒ การหาคำสำคัญ (Key Words)

๒. นักเรียนส่งสมุดและใบงาน “ไขคดีปริศนา” ตามวัน เวลาที่ครูกำหนด

๙. สื่อการเรียนรู้

๙.๑ เพลง “ร่ำวงลอยกระทง”

๙.๒ คำถามพัฒนาการคิด

๙.๓ ใบงาน “ไขคดีปริศนา”

๑๐. แหล่งเรียนรู้

๑๐.๑ ห้องสมุด

๑๐.๒ แหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๑๑. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิคบันได ๖ ขั้น (บันไดขั้นที่ ๑ - ๒) (K)	ครูตรวจสอบสมุดบันทึกของนักเรียน	๑. สมุดบันทึกของนักเรียน ๒. แบบประเมินการสรุปสาระสำคัญ	นักเรียนสรุปวิธีการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น (บันไดขั้นที่ ๑ - ๒) ได้ โดยมีระดับคุณภาพตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
๒. นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้เทคนิคบันได ๖ ขั้น (บันไดขั้นที่ ๑ - ๒) (P)	ครูตรวจใบงาน	๑. ใบงาน “ไขคดีปริศนา” ๒. เฉลยใบงาน “ไขคดีปริศนา”	นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานถูกต้องได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปของคะแนนเต็ม
๓. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน (A)	นักเรียนประเมินตนเอง	แบบประเมินเจตคติที่ดีต่อการอ่าน	นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านในระดับปานกลางขึ้นไป

๑๒. กิจกรรมเสนอแนะ

กรณีนักเรียนไม่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ครูอาจให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม หรือเปลี่ยนกิจกรรมเป็นการศึกษาใบความรู้แทนตามความเหมาะสม

๑๓. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

บทบาทการนิเทศติดตาม

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงานระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อภาคเรียน เช่น การลงพื้นที่ ระบบออนไลน์
 เป็นต้น

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ ติดตามสถานศึกษาในสังกัดอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ - ๒ ครั้ง
ต่อภาคเรียน เช่น การลงพื้นที่ ระบบออนไลน์

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหรือคัดเลือกวีดิทัศน์การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านขั้นสูง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑ คลิป ความยาวไม่เกิน ๕ นาที และจัดส่งสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
มีกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ระยะที่ ๑ พัฒนาวิทยากรแกนนำ		
๑. ประชุมอบรมอาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ	กันยายน ๒๕๖๔	สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา
๒. อบรมพัฒนาศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ งานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	กันยายน ๒๕๖๔	สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา
๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผน การขยายผลให้กับครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสถานศึกษา ในสังกัด	กันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๔	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ระยะที่ ๒ ขยายผลสู่การปฏิบัติ		
๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการให้กับครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสถานศึกษา ในสังกัด	กันยายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัย
๒. สถานศึกษานำสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน	ตุลาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ สถานศึกษา
ระยะที่ ๓ นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน		
๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอย่างน้อย ๑ ครั้ง ต่อภาคเรียน	ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ภาคเรียนที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕	สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษาร่วมกับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัย
๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา ในสังกัดอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ - ๒ ครั้ง	ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ภาคเรียนที่ ๒ ตลอดภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ภาคเรียนที่ ๑ - ๒	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัย
ระยะที่ ๔ สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสรุป ผลการดำเนินงานและจัดทำเอกสาร พร้อมวิดิทัศน์การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑ คลิป เพื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ปีการศึกษา ๒๕๖๔ สิ้นสุดภาคเรียนที่ ๒ (มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔) ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๑ สิ้นสุดภาคเรียนที่ ๑ ตุลาคม - พฤศจิกายน (๒๕๖๕) ครั้งที่ ๑ สิ้นสุดภาคเรียนที่ ๒ (มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๖)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

* ระยะเวลาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ขอให้ดำเนินการตามมาตรการรักษาความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดฯ อย่างเคร่งครัด

การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	เครื่องมือ
๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของวิทยากรแกนนำมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	แบบทดสอบ
๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการขยายผลการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	แบบรายงานการขยายผลการอบรมรูปแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) ข่าวประชาสัมพันธ์ หน้าเดียว แอป QR Code คลิปวิดีโอ การขยายผลการอบรม
๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	แบบรายงานผลการนิเทศ ติดตาม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นวิทยากรแกนนำ มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการขยายผลการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ให้กับครูผู้สอนภาษาไทยของทุกโรงเรียนในสังกัด

๓. ครูผู้สอนภาษาไทยและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๔. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีข้อมูลสารสนเทศจากการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

แผนการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การนิเทศ ติดตามเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานภาษาไทย ในการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้บรรลุวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนงาน/โครงการการพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านทักษะ

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเทคนิคการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ การอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการเขียนแผนงาน/โครงการการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความเป็นครู/ศึกษานิเทศก์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กิจกรรมการดำเนินงาน

ขั้นนำ

วิทยากรบรรยายชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. บทบาทการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓. ปฏิทินการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๔. เครื่องมือนิเทศ ติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นดำเนินการ

๑. ผู้เข้ารับการอบรมเขียนแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การอบรมวิทยากรแกนนำ : แบ่งกลุ่มทำงานรายกลุ่มจังหวัด

การอบรมขยายผลสู่สถานศึกษา : แบ่งกลุ่มทำงานเครือข่ายสถานศึกษา

๒. ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นสรุป

ผู้เข้ารับการอบรมสรุปบทบาทการนิเทศ ติดตาม รวมทั้งกระบวนการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สื่อ

๑. ชุดฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
๒. การนำเสนอด้วย Power Point
๓. ใบกิจกรรม “แผนการดำเนินงานการนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาระงาน/ชิ้นงาน

แผนการดำเนินงานการนิเทศ ติดตามและพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การวัดและประเมินผล

การตรวจสอบแผนงาน/โครงการ

หน่วยงาน/สถานศึกษา
 สังกัด

[illegible]

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ
ตำแหน่ง
เบอร์โทรศัพท์

แบบนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

แบบนิเทศ ติดตาม
สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบนิเทศ ติดตามการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
ครั้งที่ ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

วัน/เดือน /ปี ที่นิเทศ ติดตาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่เว้นไว้ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ
หรือความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. ผู้รับผิดชอบระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

.....
.....

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	การปฏิบัติ		กรณีที่ไม่ปฏิบัติ (ระบุเหตุผล)
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
๑. การวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน			
๒. การขยายผลการอบรมครูเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น			
๓. การนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้การใช้ เทคนิคบันได ๖ ขั้น ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนละ ๑ - ๒ ครั้ง			
๔. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ผ่านระบบออนไลน์/ นิทรรศการนำเสนอผลงาน			
๕. การจัดทำหรือคัดเลือกวีดิทัศน์การจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น			

ระบุรายละเอียดวิธีการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

.....
.....

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑. ท่านคิดว่าการดำเนินการอบรมขยายผลพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดของท่านระดับใด

☐ ๑) น้อย (โปรดระบุเหตุผล)

.....

.....

☐ ๒) ปานกลาง (โปรดระบุเหตุผล)

.....

.....

☐ ๓) มาก (โปรดระบุเหตุผล)

.....

.....

๒. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินการขับเคลื่อนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๑. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบนิเทศ ติดตามการนำความรู้จากการอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง
ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงของนักเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ครั้งที่ ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา
วัน/เดือน /ปีที่นิเทศ ติดตาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่เว้นไว้ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ
หรือความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อสถานศึกษาอำเภอ.....จังหวัด.....
๒. ชื่อผู้รับผิดชอบระดับสถานศึกษา
๓. กลุ่มเครือข่ายการศึกษา/สหวิทยาเขต

ตอนที่ ๒ การดำเนินงานระดับสถานศึกษา

รายการ	ปฏิบัติ					ไม่ ปฏิบัติ	ร่องรอย/หลักฐาน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินระดับสถานศึกษา							
๑. การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูผู้สอน ในสถานศึกษา							
๒. การวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา และมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง							
ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้							
๑. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น							
๒. การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับจากการอบรม ไปประยุกต์ใช้							

รายการ	ปฏิบัติ					ไม่ปฏิบัติ	ร่องรอย/หลักฐาน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านการจัดการเรียนรู้							
๑. การใช้เทคนิคบันได ๖ ขั้น ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น							
๒. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ							
๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน อย่างเต็มตามศักยภาพตามแนวทางการพัฒนา สมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น							
๔. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน							
ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้							
๑. การจัดหา/ผลิตสื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ประกอบการจัดการเรียนรู้							
๒. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย							
๓. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดหา/ผลิตสื่อการเรียนรู้							
ด้านการวัดและประเมินผล							
๑. การใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย							
๒. การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้							

ระบุรายละเอียดวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๑. ท่านคิดว่าการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนในสังกัดของท่านระดับใด

☐ ๑) น้อย (โปรดระบุเหตุผล)

.....

.....

☐ ๒) ปานกลาง (โปรดระบุเหตุผล)

☐ ๓) มาก (โปรดระบุเหตุผล)

๒. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินการขับเคลื่อนของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ตอนที่ ๔ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๑. ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

๒. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ตอนที่ ๔ ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

๑. ปัญหา/อุปสรรค

๒. ข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ก เฉลยกิจกรรม

(เฉลย) ใบกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง อ่านเรื่องนิทานปลาตาว แล้วตอบคำถาม

นิทานเรื่องปลาตาว

เช้าวันหนึ่ง ชายชราลงไปเดินเล่นที่ชายหาด เมื่อกวาดสายตาไปบนหาดทรายสีขาวที่ทอดยาว สุดลูกหูลูกตา เขาก็มองเห็นปลาตาวนับพันตัวนอนเกลยตื้นอยู่ ปลาตาวพวกนี้คงถูกพัดพามาช่วงที่น้ำขึ้น และพอตอนน้ำลงมันคงว่ายกลับลงไปไม่ทัน จึงมานอนแอ้งแม้งอย่างที่เราเห็น

แสงจากพระอาทิตย์เริ่มร้อนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อีกไม่กี่ชั่วโมงปลาตาวทั้งหลายก็จะแห้งตาย ขณะที่ชายชรากำลังนึกสงสารปลาตาวผู้โชคร้ายเหล่านั้น เขาก็มองเห็นเด็กผู้ชายคนหนึ่งกำลังก้ม ๆ เงย ๆ หยิบปลาตาวเขยี่ยลงไปบนทะเล ชายชราจึงเดินไปใกล้ ๆ แล้วเอ่ยว่า “ทำอะไรอยู่เจ้าหนู”

“ผมกำลังช่วยชีวิตปลาตาวอยู่ครับ”

“เอาจริงหรือ หาดนี้ยาวมากนะ ปลาตาวก็มีเป็นพันเป็นหมื่นตัว เธอจะไปช่วยมันทันได้อย่างไร รู้ตัวรีเปล่าว่่าสิ่งที่เธอทำมันแทบไม่มีความหมายอะไรเลย”

เด็กชายคนนั้นยิ้มให้ชายชรา ก้มลงหยิบปลาตาว ชูมันขึ้นมา แล้วพูดว่า

“มีสิครับ อย่างน้อยมันก็มี ความหมายกับปลาตาวตัวนี้”

แล้วเด็กผู้ชายก็เขยี่ยปลาตาวตัวนั้นลงทะเลไป ก่อนจะก้มลงไปเก็บปลาตาวขึ้นมาอีกตัว

“แล้วก็ตัวนี้...แล้วก็ตัวนี้...แล้วก็ตัวนี้...”

คำถาม	คำตอบ
๑. ตัวละครสำคัญในนิทานเรื่องนี้คือใคร (Who)	เด็กผู้ชาย
๒. ตัวละครสำคัญในเรื่องทำอะไร (What)	เก็บ/หยิบ/จับปลาตาวเขยี่ยลง (ไปใน) ทะเล
๓. สถานที่ที่ปรากฏในเรื่องคือที่ใด (Where)	ชายหาด/หาดทรายสีขาว
๔. เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นเวลาใด (When)	เวลาเช้า/เช้าวันหนึ่ง
๕. เพราะเหตุใดตัวละครสำคัญจึงทำพฤติกรรมนั้น (Why)	(ต้องการ) ช่วยชีวิตปลาตาว
๖. ผลจากการที่ตัวละครสำคัญทำพฤติกรรมนั้นส่งผลอย่างไร (How)	ปลาตาวหลายตัวมีชีวิตรอด

(เฉลย) ใบกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง อ่านเรื่องหมอชิวโกมารภัจ แล้วสร้างคำถามและตอบคำถามตามแนวทาง 5W1H

หมอชิวโกมารภัจ

ครั้งพุทธกาลมีหมอใหญ่เลื่องชื่ออยู่คนหนึ่ง นามว่า “ชิวโกมารภัจ” ตามตำนานกล่าวว่า ท่านเป็นลูกของหญิงงามเมืองหรือนางนครโสเภณีซึ่งสมัยนั้นถือว่าเป็นเกียรติยศของบ้านเมืองอย่างหนึ่งนามว่า “สาลาวดี” ค่าที่มารดามีอาชีพที่ต้องรักษาตัวให้เลอโฉมอยู่เป็นนิตย์ พอพลัดพลั้งเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา นางจึงหลบหนีจากวงสังคมไปพักใหญ่ ภายหลังคลอดลูกชายออกมาก็ส่งให้คนสนิทเอาไปทิ้งกองขยะ เพราะว่าลูกชายไม่สามารถสืบเชื้อสายอันทรงเกียรติของมารดาได้ หากเลี้ยงไปก็จะเป็นความอับอายแก่ตน

ตั้งนรกซังหรือสวรรค์แก่งก็ไม่รู้ เผลอญเข้าวันนั้นเจ้าชายอภัยพระโอรสองค์หนึ่งของพระเจ้าพิมพิสาร ทรงดำเนินผ่านมาทางนั้นพอดี ทอดพระเนตรเห็นอีกาจำนวนมากบินว่อนอยู่เหนือกองขยะ จึงทรงใช้ มหาดเล็กไปดู มหาดเล็กกราบทูลว่า “เป็นเด็ก” จึงทรงถามกลับไปว่า “ตายหรือเป็น” มหาดเล็กตอบว่า “ยังเป็น ๆ อยู่เลยพระเจ้าข้า” จึงทรงรับเด็กไว้ในพระราชูปถัมภ์แล้วเรียกชื่อว่า “ชิวโก” แปลว่า “ยังมีชีวิตอยู่” หรือแปลเป็นไทยอีกชื่อหนึ่งว่า “บุญรอด”

(ตัดตอนจาก O-NET ม.๓)

ตัวอย่างคำถามและคำตอบ

คำถาม	คำตอบ
๑. Who : ตัวละครสำคัญของเรื่องนี้คือใคร	ชิวโกมารภัจ
๒. What : นางสาวดีทำอะไรกับชิวโก	ส่งให้คนสนิทนำไปทิ้ง
๓. Where : เจ้าชายอภัยพบชิวโกที่ไหน	กองขยะ
๔. When : เรื่องราวนี้เกิดขึ้นเมื่อใด	ครั้งพุทธกาล
๕. Why : ทำไมชิวโกจึงถูกทิ้ง	เพราะไม่สามารถสืบเชื้อสายอันทรงเกียรติของมารดา
๖. How : เมื่อเจ้าชายอภัยพบชิวโกผลเป็นอย่างไร	ทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

(เฉลย) คำถามที่ใช้ในกิจกรรม “เพิ่มเคล็ดลับหาคำสำคัญ”
(โปรแกรม Quizizz)

๑. พริกเป็นพืชที่อุดมด้วยวิตามินซี ซึ่งจำเป็นต่อการบำรุงผิวพรรณ เอ็นและกระดูก พริกชี้หนูหรือพริกชี้ฟ้าดิบแห้ง ๑ ถ้วยตวง (ประมาณ ๑๐ ซ่อนโตะ) ให้วิตามินซีเท่ากับปริมาณที่ร่างกายควรได้รับในแต่ละวัน ถ้าเป็นพริกแดงจะมีวิตามินซีมากกว่านี้ถึง ๒ เท่า

คำถาม คำสำคัญในย่อหน้านี้ตรงกับข้อใด

๑. พืช วิตามิน

๒. วิตามิน พริก

๓. พริก วิตามินซี

๔. วิตามินซี พริกชี้หนู

๒. การหัวเราะจะกระตุ้นกล้ามเนื้อให้ผ่อนคลาย ทำให้การหายใจเข้าออกดีขึ้น ช่วยนวดอวัยวะภายในอย่างหัวใจและปอด ส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย ทำให้อดทนต่อความเครียดได้มากขึ้น ลดอาการเจ็บปวดทำให้ระบบต่าง ๆ ในร่างกายทำงานได้อย่างสงบ ช่วยให้การย่อยอาหารดีขึ้น ช่วยกระตุ้นอารมณ์ผ่อนคลายและบรรเทาอาการเจ็บปวดภายในร่างกาย นอกจากนี้การหัวเราะยังช่วยเร่งความเร็วกระบวนการย่อยยาในร่างกาย ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิตในร่างกาย ช่วยลดความเครียด ความโกรธ และความหดหู่เพิ่มออกซิเจนในเลือดอีกด้วย

คำถาม ข้อใดคือคำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. สรรพคุณ ช่วย

๒. อวัยวะ อารมณ์ขัน

๓. ร่างกาย การหัวเราะ

๔. การหัวเราะ ประโยชน์

๓. ข้าวแช่เป็นวัฒนธรรมทางอาหารที่ไทยรับมาจากคนมอญ สมัยรัชกาลที่ ๑ มอญเข้ามาอยู่ในดินแดนสยามในฐานะผู้ร่วมกู้ชาติ ซึ่งเป็นที่มาของต้นตระกูลคชเสนีในปัจจุบัน ชาวมอญ มีประเพณีส่งข้าวแช่ในช่วงสงกรานต์ ช่วงกอบกู้เมืองในสมัยรัชกาลที่ ๑ ก็มีพิธีส่งข้าวแช่กัน วัฒนธรรมนี้จึงเริ่มแพร่หลายตั้งแต่นั้นมา

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. ข้าวแช่

๒. คนมอญ

๓. สงกรานต์

๔. วัฒนธรรม

๔. คาร์โบไฮเดรตเป็นสารอาหารที่สำคัญที่สุดในบรรดาสารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกาย จากสัดส่วนของพลังงานที่ได้จากอาหารทั้งหมดใน ๑ วัน จะมีคาร์โบไฮเดรตประมาณร้อยละ ๔๐ - ๘๐ ซึ่งจะสูงกว่าที่ได้จากไขมันและโปรตีน สำหรับการกินข้าวของคนไทย สัดส่วนของข้าว ก็จะมากกว่ากับข้าว กรณีเช่นนี้สอดคล้องกับหลักวิชาการที่ว่าพลังงานที่ได้จากอาหารนั้น ควรมาจากคาร์โบไฮเดรตเป็นหลัก รองลงมาคือไขมันและโปรตีน

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. อาหาร

๒. พลังงาน

๓. สารอาหาร

๔. คาร์โบไฮเดรต

๕. การทำอะไรแต่พอดีนั่นออกจะยากอยู่หน่อยเหมือนการตักน้ำมาหนึ่งขันใหญ่แล้วนำมากรอกใส่ขวดให้พอดีนั่นยาก เพราะต้องมีหม้อมีบามีชาตมีเกินอยู่บ้างเป็นธรรมดา น้ำก็เหมือนผู้ให้ ขวดก็เหมือนผู้รับ น้ำมากไปขวดเล็กไปก็ใส่ได้ไม่พอดี น้ำนิดเดียวขวดใหญ่ไปก็ใส่ไม่พอดีอีกเหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ น้ำกับขวดจึงต้องพอดีกัน

คำถาม ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในย่อหน้านี้

๑. น้ำ

๒. ผู้ให้

๓. ผู้รับ

๔. ความพอดี

(เฉลย) ใบกิจกรรมที่ ๓ “แข่งขันเรียงถ้อยร้อยใจความ”

(๗) การอ่านหนังสือมีประโยชน์มาก (๔) เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ (๖) ทำให้มีความคิดที่กว้างไกล ทันโลก ทันเหตุการณ์ (๕) นอกจากนั้นยังให้ความสนุกเพลิดเพลินได้อีกด้วย (๑) เพราะการอ่านหนังสือมีใช้จะอ่านเฉพาะหนังสือทางวิชาการหรือหนังสือเรียนเท่านั้น (๓) หากแต่ยังรวมถึงการอ่านหนังสือนวนิยาย สารคดี และการตูน (๘) ซึ่งหนังสือเหล่านั้นนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว (๒) ยังแฝงข้อคิดและสาระไว้อีกด้วย

ใจความสำคัญ คือ การอ่านหนังสือมีประโยชน์มาก

(เฉลย) ใบกิจกรรมที่ ๔.๑ “จับใจความในบทอ่านที่หลากหลาย”

(๑) การใช้นันทวิธีแรก คือ ใช้สอดเข้าไปอุดไว้ในจมูก (๒) การจะใช้นาสอดต้องบดยาให้เป็นผง และทำเป็นครีมหรือเป็นก้อน (๓) หรืออาจใช้ผ้าขาวบางห่อตัวยาไว้ (๔) (หรืออาจทำเป็นยาน้ำ ใช้สำลีชุบแล้วสอดเข้าไปในจมูก (๕) การสอดยาเข้าโพรงจมูกมีผลในการฆ่าเชื้อ ละลายเสมหะและแก้บวม (๖) ที่สำคัญมักใช้กับอาการปวดศีรษะและเป็นโรคที่จมูก (๗) ขณะเดียวกันก็ใช้แก้โรคมะเร็งและโรคติดเชื้อได้ (๘) วิธีที่สอง คือ การสอดเข้าจมูก (๙) เป็นการสอดเอายาผงเข้าไป ทำให้ตัวยาคือติดอยู่กับสารเหลวในจมูก (๑๐) เป็นวิธีรักษาเยื่อจมูกที่ดี (๑๑) เนื่องจากตัวยาที่ใช้วิธีสอดเข้าไปนี้มีผลของเครื่องหอม (๑๒) ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นเยื่อจมูก (๑๓) ดังนั้นจึงอาจจามได้ (๑๔) ส่วนการดม (๑๕) คือ การบดยาให้เป็นผง แล้วดมหรือตำหรือเผาเพื่อให้เกิดกลิ่น (๑๖) เป็นวิธีรักษาด้วยกลิ่น (๑๗) ถ้าเปรียบเทียบกับวิธีสอดแล้ว (๑๘) การดมเพียงต้องการกลิ่นไม่ทำให้จาม (๑๙) วิธีดมกลิ่นเหมาะกับเด็กเล็กหรือทารกมากกว่าวิธีอื่น

(ดัดแปลงจาก ช่งจิ้งตง. (๒๕๕๘). *Traditional Chinese Medicine แพทย์แผนจีนด้านโรค*. กรุงเทพฯ : โพลสต.)

(๑) การใช้นันทวิธีแรก คือ ใช้สอดเข้าไปอุดไว้ในจมูก

(๘) วิธีที่สอง คือ การสอดเข้าจมูก

(๑๔) ส่วนการดม

ใจความสำคัญ คือ การใช้นันทวิธี ๓ วิธี คือ ใช้สอดเข้าไปอุดไว้ในจมูก การสอดเข้าจมูก และการดม

ข้อความที่ ๑

คำถาม จากข้อมูลที่กำหนดให้ ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการกินช็อกโกแลตมีทั้งความเชื่อที่ถูกต้องและผิด
- ๒. การรับประทานช็อกโกแลตเป็นประจำจะช่วยลดความดันโลหิตสูง**
๓. ช็อกโกแลตเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากโกโก้และมีให้เลือกหลายรูปแบบ
๔. การชงช็อกโกแลตไม่จำเป็นต้องใส่น้ำตาลเพราะในช็อกโกแลตมีน้ำตาลอยู่แล้ว

ข้อความที่ ๒

คำถาม จากข้อมูลที่กำหนดให้ บุคคลใดควบคุมเกรลิน ฮอร์โมนได้ดีที่สุด

๑. ชลธิ์นอนหลับในเวลากลางวันหลังจากรับประทานอาหารและปรับเวลาเข้านอนในเวลากลางคืนให้เร็วขึ้น
- ๒. สายธารรับประทานสลัดผักและผลไม้ตามฤดูกาลในมื้อกลางวันและออกกำลังกายโดยการว่ายน้ำหลังจากเลิกงาน**
๓. นทีดื่มนมพร่องมันเนยแทนน้ำเปล่าและงดรับประทานขนมหวานที่มีส่วนผสมของเนยที่ทำมาจากนมวัวและนมแพะ
๔. วาริรัตน์เปลี่ยนการรับประทานอาหารจากเช้า กลางวัน และเย็นมาเป็นรับประทานอาหารหลังก่อนพระอาทิตย์ขึ้นและหลังพระอาทิตย์ตก

ภาคผนวก ข แบบสอบถามการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น :

หลักสูตรอบรมสำหรับศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำในการขยายผล

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๒. โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่เว้นไว้ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ภาค

☐ ๑) เหนือ

☐ ๒) กลาง

☐ ๓) ตะวันออกเฉียงเหนือ

☐ ๔) ใต้

ตำแหน่ง

☐ ๑) ศึกษานิเทศก์

☐ ๒) ครูผู้สอน

☐ ๓) อื่น ๆ (โปรดระบุ

วิทยฐานะ

☐ ๑) ไม่มีวิทยฐานะ

☐ ๒) ชำนาญการ

☐ ๓) ชำนาญการพิเศษ

☐ ๔) เชี่ยวชาญ

☐ ๕) เชี่ยวชาญพิเศษ

☐ ๖) อื่น ๆ (โปรดระบุ

สังกัด

☐ ๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัด.....

☐ ๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....เขต.....

☐ ๓) สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน

☐ ๔) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

☐ ๕) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

☐ ๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

☐ ๗) อื่น ๆ (โปรดระบุ

เพศ

☐ ๑) ชาย

☐ ๒) หญิง

อายุ

☐ ๑) น้อยกว่า ๓๐ ปี

☐ ๒) ๓๐ - ๔๐ ปี

☐ ๓) ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๔) ๕๑ ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา

☐ ๑) ปริญญาตรี

☐ ๒) ปริญญาโท

☐ ๓) ปริญญาเอก

ประสบการณ์

☐ ๑) ๐ - ๕ ปี

☐ ๒) ๖ - ๑๐ ปี

☐ ๓) ๑๑ - ๑๕ ปี

☐ ๔) ๑๖ - ๒๐ ปีขึ้นไป

☐ ๕) ๒๐ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเนื้อหาของหลักสูตรการอบรม					
๑. ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ					
๒. ประโยชน์ต่อหน่วยงานและสถานศึกษาของผู้รับการอบรม					
ด้านกระบวนการอบรม					
๑. การบรรยายหรือการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร					
๒. การชี้แนะหรือตอบข้อซักถามของวิทยากร					
๓. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม					
๔. การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม					
๔.๑ การอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น					
๔.๒ การจัดกิจกรรมอบรม : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น					
๔.๓ การจัดกิจกรรมอบรม : การทบทวนองค์ความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญตามเทคนิคบันได ๖ ขั้น					
๔.๔ การจัดกิจกรรมอบรม : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น					
๔.๕ การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น					
ด้านระยะเวลาในการอบรมและปฏิบัติกิจกรรม					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
๑. การนำคู่มือฝึกอบรม เทคนิค กระบวนการไปขยายผลในหน่วยงานหรือสถานศึกษา					
๒. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการขยายผลในหน่วยงานหรือสถานศึกษาเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำ รวมทั้งใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอัมพร พินะสา

นายกวินทร์เกียรติ นนธ์พละ

นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวดวงใจ บุญยะภาส

ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้เรียบเรียงต้นฉบับ

นายเสกสันต์ ผลวัฒน์

นางสาวดวงใจ บุญยะภาส

นางจิราพร ไกรพล

นางกรรณิศา อัมพ

นางสาวอรจิต อุดมฤทธิ์

นายไกรสร พรมลา

นายมหารรรณพ สมอเนื้อ

นางสาวกรรยา จิตพุ่ง

นางสาวปวันรัตน์ สนธิสุวรรณ

นางสาวศิริจันทร์ ศรีนวลนัต

นางวัธนันท์ นิยมพานิช

นางวรารณณ์ แก้วสีขาว

นางฐิติพร ไชแสง

นางฉัตรชนก ต้นมา

นายนิคม กองเพชร

นายปิยนัฐ ธนะบุตร

นางสาวชนัดดา ปุยงาม

นายพงศ์ณัฏร์ ดิตพิณ

นายวรพล ศรีเทพรอง

นายอนิรุทธิ์ บุญแก้ว

นายสัจจานนท์ ชุมวาส

นายธีระพล พงษ์พิมาย

นายประจักษ์ น้อยเหนือ

นายนิรรัตน์ อัจฉลพล

นางสาวอมรลักษณ์ วัฒนาปิยรมย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๒

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๒

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๑

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๒

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี

รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบพิธ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

รองผู้อำนวยการโรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

ครูผู้สอนโรงเรียนวัดวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓

ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบาละ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๒

ครูผู้สอนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

ครูผู้สอนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒

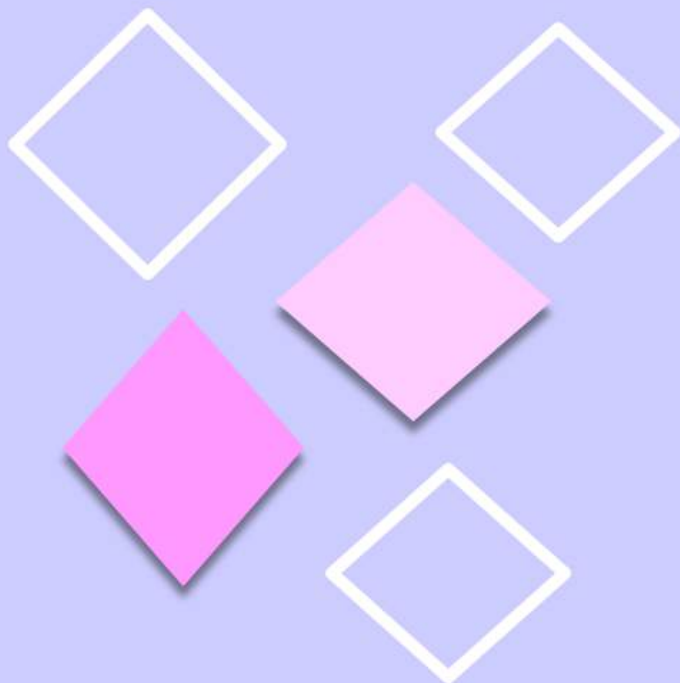
นักวิชาการศึกษา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะบรรณาธิการ

นางสาวดวงใจ บุญยะภาส	ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวพัชรา ตระกูลสิริพันธุ์	นักวิชาการศึกษา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวอมรลักษณ์ วัฒนาปิยรมย์	นักวิชาการศึกษา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวสุชาดา สุตาหม	นักวิชาการศึกษา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ออกแบบปก

นางสาวดวงใจ บุญยะภาส	ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวปาริชาติ ศรีจุลา	นักวิชาการศึกษา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สถาบันภาษาไทย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

